

RESP. AD ARGVM.

Christus
pro omni-
bus suffici-
ter, non ef-
ficaciter sa-
tisfecit.

Ad primum argumentum dicendum, quod illi, qui per Christum non iustificantur, non dicuntur non iustificari ex defectu passionis Christi, qui pro omnibus sufficienter satisfecit; sed ex defectu eorum, qui sibi talem passionem non applicat, ut faciant eam efficientem, vel efficacem.

Peccatum in
Spiritu S.
non dicitur
irremissibile
ex defectu
passionis
Christi,
sed ex defe-
ctu illorum,
qui sine po-
nitentia mo-
riuntur.

Ad secundum, & tertium dicendum, quod peccatum in Spiritum Sanctum dicitur irremissibile, non simpliciter, sed ratione difficultatis; sed si addatur finalis impoenitentia, dicitur irremissibile, non ex defectu passionis Christi, & benignitatis Dei, sed ex defectu illorum, qui sine poenitentia moriuntur, non applicantes sibi merita passionis Christi: dicta ergo illa sacrae Scripturae non dicunt impossibilitatem simpliciter, sed maximam difficultatem.

DISTINCTIONIS XIX.

Secundae Partis.

QVAESTIO PRIMA
PRINCIPALIS.

N secunda parte principali agitur de pace cum Deo per Christum mediatorem obtenta, & quia Christus reconciliando nos Deo tria fecit opposita ijs, quae sunt in peccato; cum enim anima sit media inter haec corporalia, & Deum; propter quod anima potest tripliciter considerari. primo ut est aliquod in se. secundò ut comparatur ad haec corporalia, quibus est superior. tertio, ut comparatur ad Deum, quo est inferior. Anima ergo per peccatum primò in se inficitur, & se iniustificat. secundò corporalibus, siue temporalibus annectitur, & obligatur, tertio à Deo, & ab aeterna hereditate auertitur, & obliquatur. Christus autem nos reconciliando, è contrario tria fecit; nam primò nos mundavit, & iustificavit. secundò ab istis temporalibus nos se iunxit, & separavit, tertio in spe aeternae hereditatis nos stabilivit, & solidavit. Ideo haec tria in hac secunda parte praesentis distinctionis examinabimus,

A Primū. Vtrum Christus nos iustificauerit. Secundum. Vtrum Christus sua passione, & morte, ut mediator inter Deum, & nos ab istis corporalibus, & temporalibus nos se iunxerit, & separauerit.

Tertium. Vtrum Christus in spe hereditatis aeternae nos stabilierit.

ARTICVLVS I.

*Vtrum Christus nos iustificauerit.
Conclusio est affirmatiua.*

Aegid. super Epist. D. Pauli ad Rom. c. 5. lect. 16, & 17. dub. 1. D. Bon. in 3. d. 19. q. 1. art. 1. Dur. q. 1. Ric. in 3. sent. d. 19. q. 1. Scotus d. 20. q. 1. Arg. in 3. d. 19. ar. 1. & 2. D. Th. 3. p. q. 49. ar. 1. Caiet. ibid. Biel. in 3. d. 19. q. 1.

D primum sic proceditur. Videtur, quod Christus nos non iustificauerit: nam sola fides dicitur causa sufficiens ad salutem, ut habetur Gen. 15. *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam.* quod exponens Glossa, ait.

Gen. 15.

C *Sola fides est sufficiens causa iustitiae ad salutem.* Si fides ergo est sufficiens causa nostrae iustificationis, & per fidem iustificamur, non videtur, quod iustificemur per Christum.

Glossa super
Epist.
ad Rom.
c. 4.

Praeterea. Quicumque sunt iusti viuentes sub lege, videntur iustificari ex operibus legis; sed Moyses, & multi alij boni fuerunt iusti viuentes sub lege; ergo fuerunt iustificati ex operibus legis, & non ex passione, morte, & gratia ipsius Christi.

Praeterea. Quicumque potest legem seruare, & gloriam aeternam acquirere, potest etiam iustificari; sed facies legem, & obediens mandatis legis habet gloriam, quia non moritur, ut ait Glossa super Epist. D. Pauli ad Rom. cap. 4. idest mortaliter non peccat: qui autem mortaliter non peccat, consequitur iustificationem, & tandem vitam aeternam: ergo per solam legem iustificamur, & vitam aeternam consequimur, & non per Christum.

Glossa super
Epist.
ad Rom.
c. 4.

IN CONTRARIUM est illud Pauli ad Rom. 5. vbi dicitur de Christo, *Per quem accepimus accessum per fidem in gratiam istam: si per Christum habemus fidem, & gratiam; ergo & iustificationem.*

RE-

RESOLVTIO.

A

RESP. AD ARGVMENTA.

Iustificacionis nostræ causa materialis est anima dispositio, formalis est gratia, finalis est gloria, & efficiens dicitur ipse Christus.

RESPONDEO dicendum, quòd iustificacionis nostræ possumus assignare quadruplicem causam, siue rationem, videlicet, formalem, materialem, efficientem, & finalem. Materialiter iustificamur per dispositionem animæ, & quia anima disponitur ad virtutem dimittendo vitia, iustificatio nostra, per egressum vitij est tanquam per causam materialem, siue tanquam per dispositionem animæ, & sic intelligitur illud Ambrosij: *Egressus vitij operatur virtutis ingressum.* Formaliter autem iustificamur per introductionem formæ, siue per infusionem virtutis, & gratiæ, quæ formaliter nos iustificat, & sic loquitur Paulus, dicens: nos esse iustificatos ex fide, non ex fide quacunque, sed ex fide formata, per quam formaliter iustificamur. Tertio iustificamur efficienter per Dominum nostrum Iesum Christum, qui nobis virtutes infundit. Quarto iustificamur finaliter per æternam gloriam, ad quam iustificatio nostra finaliter ordinatur, & sic patet quomodo plura concurrunt ad nostram iustificacionem, sed aliter, & aliter.

Est autem notissimum tria esse genera iustificatorum, secundum Apost. ad Rom. cap. 5. Nam quidam sunt incipientes, quidam proficientes, & quidam perfecti. Incipientes dicuntur per fidem habere accessum, idest habere introitum ad Deum. Proficientes verò, spe hæreditatis æternæ erecti, dicuntur in gratia stare. Perfecti verò assidue cupientes esse cum Christo in cœlesti Patria, gloriantur in spe gloriæ filiorum Dei, idest Sanctorum, vel Angelorum, vt Glossa exponit. Et quia omnia habemus per Christum, iustificati sumus per ipsum, siue habeamus accessum ad ipsum, & simus incipientes, siue simus in gratia, & simus proficientes, siue gloriemur in spe filiorum Dei, & simus perfecti.

Aegid. super iij. Sent.

B.

C.

D.

Ad primum dicendum, quòd charitas se habet ad fidem, sicut lux ad colorem, quia sicut color non potest agere, nec mouere medium sine luce, sic nec fides potest agere opus meritorium sine charitate: propter quod consueuerunt naturales dicere, quòd lux est forma coloris: nam cum agere sit à forma, eo ipso, quo lux dat colori, vt agat, & vt moueat visum, dicitur coloris forma: sic etiam, eo ipso, quòd charitas dat fidei, vt agat opera meritoria, & vt actus eius sit meritorius, quod sine charitate fieri non potest, dicitur esse charitas, quasi forma fidei, quia sicut colores, siue lux sunt informes, coniuncti autem cum luce sunt coniuncti suæ formæ, sic fides sine charitate dicitur informis: coniuncta verò charitate, dicitur formata; cum ergo dicitur, quòd sola fides est sufficiens causa salutis, non est intelligendum de fide informi, quæ est sine charitate, sed de formata, quæ est charitati coniuncta. Huiusmodi autem fides formata, si non adsit tempus operandi, per se sine operibus est sufficiens causa salutis: sed si adsit tempus operandi, & non operetur, peccatum incurritur, & eo ipso fides, quæ erat viua, & formata, efficitur mortua, & informis, vt dicitur Iac. capite 2. *Fides sine operibus*, idest cum habet tempus operandi, & non operatur, *mortua est*. Fides ergo informata charitate, est illa, quæ formaliter nos iustificat, Christus verò efficiens.

Ad secundum dicendum, quòd Augustinus in libro de spiritu, & littera ait: *Opera legis dicuntur, quæ cum lege sunt instituta, & ordinata*; vt erant operæ cœremonialia, & figurata, quæ nunquam valuerunt conscientiam mundare, & si cum charitate, & deuotione fierent, vt ibidem dicitur; causa autem quare non iustificabant est, vt Glossa super Epistolam ad Roman. cap. 3. ait: *Quia opera illa non fuerunt instituta in iustificacionem*. si autem quæretur ad quid fuerunt instituta, dicere possumus ea fuisse instituta ad quatuor. Primo ad futu-

Lux dicitur forma coloris.

Charitas dicitur quasi forma fidei

Fides formata, si nō sit tempus operandi, de se est sufficiens causa salutis in genere causa formalis non efficientis: sic enim Christus nos iustificat.

Operæ legis, & cœremonialia, & figurata, & de uotione sic ualent, nō poterant conscientiam mundare.

Materialis causa iustificationis.

D. Ambrosij.

Formalis causa iustificationis.

Efficiens causa iustificationis.

Finalis causa iustificationis.

Tria genera iustificationum.

Opera legi-
s fuerunt
instituta ad
figuram fi-
guratione,
Proprie in-
firmitatis
ostensione,
carnis do-
matione, &
Idolatriæ
deuitatio-
nem.

48. c. 15.

Negatur ma-
ior atque
veteris, & minoris,
quam si Moy-
ses, & alij
iusti fuerint
in lege, non
fuerunt ius-
tificati ex
operibus le-
gis, ut erant
opera opera-
ta; sed ut
erant opera-
ntis.

rorum figurationem, quia illa cœremonialia erant figura Euangelicæ veritatis. Secundò instituta sunt ad propriæ infirmitatis ostensionem, dicebant enim Iudæi superbientes de se ipsis: *Non deest qui impleat, sed deest qui iubeat*. Tertiò instituta fuerunt, ad carnis domationem; erant enim illa cœremonialia tantum onus, quod ita domabat carnem, ut ea portare non possent, iuxta illud Petri Act. cap. 15. *Quid tentatis imponere iugum super cervicem discipulorum, quod neque nos, neque Patres nostri portare potuimus?* Quartò fuerunt instituta ad Idolatriæ deuitationem; nam quia tunc homines erant valdè proni ad Idolatriam, & immolandum sacrificia Idolis, voluit Deus, ut obscurarentur huiusmodi cœremonialia, & offerrentur in holocausta, ut per tale exercitium circa cœremonialia, & per huiusmodi oblationes holocaustorum retraherentur homines, ne offerrent Idolis holocausta. Quod verò obijcitur de Moyse, & alijs bonis, dici debet, quòd iusti fuerunt non ex operibus legis. Vel dicere possumus, ut communiter dicitur, quòd aliud est iustificari in opere operantis, & aliud ex opere operato, opera cœremonialia legis, secundum quod erant opera operata, id est si considerabantur in se, non iustificabant: sed ex opere operantis, ut quia quis deuotè se exercitabat circa ea, faciebant, occasionaliter non directè, sed ipsa deuotio, & ipsum opus operantis faciebat ad iustificationem. Opus ergo cœremoniale exterius operatum directè ad iustificationem non faciebat. Nam sacramenta veteris legis erant sacramenta egena, & opera illa cœremonialia egena erant, quia figurabant iustificationem, sed non faciebant: sed sacramenta nouæ legis sunt quædam vasa gratiæ, & sunt sacramenta plena, & id efficiunt quod figurant.

Ad tertium dicendum, quòd cum ad fugiendam pœnam sufficiat non transgredi mandata; ad merendam autem gloriam, requiratur gratia, sine qua nihil est gratum: si quis facit opera legis, licèt ex hoc non moriatur, id est non demereatur, quia ex hoc non meretur pœnam, tamen nisi habeat gratiam, non glorificabitur

A apud Deum, nec habebit veram gloriam, quia sine gratia gloriam mereri non possumus: qualitercunque caueas tibi à peccato, vel ex timore, vel ex amore, sufficit ad fugiendam pœnam, sed ad merendam gloriam non sufficit cauere à malo, & facere bonum ex timore, nisi hoc fiat ex charitate, & amore.

Ex operibus ergo legis sine gratia possemus fortè effugere pœnam, sed non mereri gloriam. Immodò si rectè loqui volumus, sicut non habentes gratiam possumus effugere hoc peccatum, vel illud, sed non omne peccatum, sic per legem sine adiutorio gratiæ possumus effugere hanc pœnam debitam huic peccato, vel illam debitam illi, non tamen omnem pœnam, sicut neque omne peccatum: in quantum ergo cauemus nos ab aliquo peccato per legem sine adiutorio gratiæ effugimus pœnam debitam huic peccato, sed ex hoc non meremur gloriam.

A R T I C V L V S II.

C *Utrum Christus sua Passione, & morte, ut mediator inter Deum, & nos, ab istis corporalibus, & temporalibus, nos seiunxerit, & separauerit. Conclusio est affirmatiua.*

Aegid. super Epist. D. Pauli ad Rom. cap. 5. lect. 16. & 17. D. Bon. 3. sent. dist. 19. art. 1. q. 4. Rich. 3. sent. d. 19. q. 1.

D **S**ECUNDO quæritur. Utrum Christus sua passione, & morte, ut mediator inter Deum, & nos, ab istis corporalibus, & temporalibus nos seiunxerit, & separauerit.

Et videtur, quòd non. Nam Apostolus ad Rom. 8. ait: *Omnis creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc*. quod exponens Glossa, ait: *Omnis creatura dicitur ingemiscere, & parturire, quia cum labore operatur; sed si nos ab istis rebus corporalibus, & temporalibus fuisset à Christo separati, & seiuncti non laboraremus*

remus in nostris operibus bonis facien- A dis : ergo &c.

Præterea . Esse temporalibus addictos accidit nobis ex pœna peccati ; sed pœnæ peccati sunt maiores in nobis , qui sumus sub Christo,quàm in antiquis sub lege , quia mors est effectus peccati , & nunc minus viuunt homines , quàm antiquitus ante Christi aduentum : ergo etiam nunc magis sumus addicti rebus corporalibus , & temporalibus , quàm ante Christum .

Præterea.Homines facillimè retrahuntur à spiritualibus propter temporalia , & separantur à Charitate Dei propter amo- B rem rerum corporalium : Signum est ergo , quòd Christus à temporalibus nos non seiunxit , nec separauit .

IN CONTRARIUM est , quia sicut membra corporis, quandiu sunt corpori coniuncta , nimis affliguntur , cum illa læduntur: sic quandiu sumus istis corporalibus per amorem , & affectionem coniuncti , & vniti, nimis affligimur , si in eis læsuram patimur ; sed quando sumus per Christum ab istis temporalibus , seu corporalibus separati , tunc si tribulamur,vel si lædimur in istis rebus sensibili- C bus ; non solum non affligimur , immò gloriamur,& lætamur, considerantes,nobis ex hoc preparari regnum æternæ hæreditatis .

RESOLVTIO.

Per Christum in tribulationibus gloriamur , patientes efficimur , purgamur, & æternam beatitudinem expectamus , & ita tēporalia spernimus propter æterna .

RESPONDEO dicendum, quòd nos non solum per Christum sumus iusti- D ficati , & gloriamur , sperantes gloriam filiorum Dei, sed etiam per gratiam Christi sumus eleuati , & ab istis temporalibus separati , gloriamur in tribulationibus , & lætamur , si præssuram patimur in hoc mundo, scientes , quòd tribulatio operatur patientiam , patientia autem probationem, idest purgationem ; purgatio verò expectationem futuræ gloriæ . Est autem notissimum , quòd quicumque exercitatur congruè circa aliquam materiam , acquirit habitum , vel virtutem , vel sal-

Aegid.super iij.Sent.

tem virtutis vsum, illi materiæ competen- tem : Vt quia materia, circa quam versatur ars citharizandi, est cithara , qui congruè se exercet circa citharam , acquirit actionem citharizandi , & efficitur expeditus, & promptus in vsu huius artis, idest in actu citharizationis : sic & in proposito , quia materia virtutis patientiæ sunt tribulationes , & præssuræ huius mundi , qui circa has tribulationes congruè se exercet, augmentatur in eo virtus patientiæ , & efficitur patientior , & promptior ad agendum opera huius virtutis , idè benè dictum est , quòd tribulatio patientiam operatur .

Patientia autè operatur probationem , idest purgationem : nam quantò patientiores sumus in tribulationibus , & quantò minus de tribulationibus curamus , & res sensibiles minus diligimus , tantò minus affligimur , cum in eis præssuras , & tribulationes patimur . Esse ergo patiens in huiusmodi tribulationibus est non curare, non amare , non affici circa ista sensibilia , & terrena , & quia infectio, quam contrahit anima ex eo, quòd afficitur circa hæc bona vana , & exteriora : cum per patientiam abstrahitur ab ipso amore , & ab ista affectione vanorum , consequens est , quòd ab his , quæ eam inficiunt, & deturpant, separatur , & quia ex hoc maximè res purgatur , si ab inficientibus separetur, patientia ab istis separans animam, dicitur operari probationem , idest purgationem eius .

Ex hoc autem maximè apparet , quomodo omnia supradicta ad Christum sunt referenda , per quæ ab istis infectionibus , & ab istis terrenis , & sensibilibus separa- mur , à quibus separati non affligimur , cum lædimur , & tribulamur , sed considerantes expectationem æternæ hæreditatis in his præssuris , & tribulationibus gloriamur .

Est autem notissimum, quòd probatio, & purgatio operatur spem, idest expectationem æternæ hæreditatis , quia cum anima sit in medio constituta , inter hæc bona sensibilia , & vana : & illa , quæ sunt bona vera , & æterna , cum anima afficitur ad vana, retrahitur ab æternis. Et sicut res existens inter duos terminos , cum ad vnum terminum accedit , ab alio

Y y 3 ter.

Virtutis patientiæ materia.

Per Christum a terrenis separamur.

termino elongatur, vnde maximè conuenit, quòd cum à vanis retrahitur, & elongatur ad æterna afficiatur, & accedat, & quia quilibet expectat id, ad quod afficitur, & ad quod se videt tendere, & appropinquare; purgando, separando, & elongando animam ab his infectionibus vanis, faciendo eam tendere, & appropinquare ad æterna, facit, & operatur, vt omnia illa bona speret, & expectet; Christus ergo reconciliando nos Deo Patri, quia fecit nos in tribulationibus gloriari, patientes esse purgatos, & probatos, sperantes, & expectantes æterna bona, separatur nos, & distrahit à temporalibus, & corporalibus bonis.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, quòd laboriosum idem sonat, quòd improporionatum, secundum quem modum loquitur Philosophus in 2. de Cælo, & Mundo, dicens: *Si una stella adderetur superiori Orbi, motor eius moueret cum labore, & pœna*, idest mobile non esset proportionatum motori. Quare quanto aliquid fit magis consentaneum rei, magis videtur ei esse proportionatum. Iste status deterior, quia non est ita consentaneus rei, describitur esse laboriosus respectu status melioris, idest post resurrectionem.

Ad secundum dicendum, quòd antiqui nō plus viuebāt, quàm nos, nisi fortè quia ex dispensatione speciali, quando erāt valdè pauci homines, vt multiplicaretur genus humanum, concedebatur eis multum viuere, nam à Natiuitate Christi iam transferunt plusquam mille anni, & tamen David, qui fuit tanto tempore ante Natiuitatem Christi, loquens de longitudine, & breuitate vitæ hominum, ait, quòd in ipsis sepruaginta anni erant, si autem in potentatibus octoginta anni, amplius autem eorum labor, & dolor, & tamen secundum hunc modum procedit vita hominum modernorum, vt ex hoc arguatur, vt communiter dicitur, antiquos homines non plus viuere, quàm modernos, nisi hoc fuerit ex diuina dispensatione speciali.

Ad tertium dicendum, quòd per Christum ita sumus Deo per charitatem vniti,

A vt dixit Apostolus Rom. 8. *Certus sum, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro*: tamen multi separati fuerunt, & facillimè quamplures separantur: quia illa verba intelligenda sunt, nisi velimus, non enim potest nobis in hoc inferri violentia, nec habemus hostem, qui possit vincere, nisi volentes.

Si retrahimur a spiritalibus propter temporalia, hoc est, quia licet nos volumus nō quòd fiat nobis violentia.

ARTIC. III.

Vtrum Christus in spe hereditatis æternæ nos stabilierit. Conclusio est affirmatiua.

Aegid. super Epist. D. Pauli ad Rom. c. 5. lect. 16.

ERTIO quæritur. Vtrum Christus in spe æternæ hereditatis nos stabilierit. Et videtur, quòd non. Nam non minus stabilimur per fidem, quàm per spem, quòd simus consequuturi vitam æternam: sed multi ex habentibus fidem confunduntur, vt sunt mali Christiani: ergo etiam multi sperantes confunduntur.

Præterea. Non est dicendum, quòd Christus dederit nobis occasionem præsumendi nimium de nostra salute, iuxta illud Prouerb. *Beatus vir, qui semper est pauidus*; sed stabilire aliquem in spe vitæ æternæ, est præbere illi occasionem præsumendi nimium, de vita æterna consequenda, & nimium fidere de proprijs meritis: ergo non est dicendum, Christum nos in spe hereditatis æternæ stabiluisse.

Præterea. Dicitur ab Apostolo Rom. 8. *Spes quæ videtur non est spes*. sed D. Stephanus, dum adhuc esset viator, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei: ergo saltim D. Stephanus dum erat viator non potest dici, quòd fuerit per Christum in spe stabilitus; & per consequens non videtur vniuersaliter verum, quòd

Prou. 28.

Aa. c. 7.

Arist. lib. 2. de cælo, & mun. l. 71.

Glossa loquitur non absolute, sed respectu status melioris, puta æternæ vitæ, respectu cuius iste status præfens dicitur laboriosus.

Psal. 89.

Negatur minor a gumēti cum iura probatione

quòd Christus nos in spe hereditatis eterne stabilierit.

IN CONTRARIUM est, quod dicitur ad Rom. 5. *Non solum autem, sed & gloriamur in tribulationibus, scientes, quòd tribulatio patientiam operatur: patientia verò probationem: probatio verò spem: spes autem non confundit: si spes non confundit: ergo per ipsam sumus stabiliti, ita vt fiducialiter gloriam eterne hereditatis expectemus.*

RESOLVTIO.

Spes, quam habemus per Christum de aeterna hereditate, non confundit nos, nec decipiet nos, immò certi sumus, quòd implebitur, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis.

RESPONDEO dicendum, quòd duo potissimum sunt, quæ faciunt promissa inuiolabiliter permanere; primum est amor intensus; secundum pignus impensum, vtrumque autem nos certificat de promissione diuina, & de spe hereditatis æternæ, videlicet, tam dilectio promittentis, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, quàm etiam pignus exhibitum, quia spiritus Sanctus datus est nobis, quasi pignus hereditatis æternæ, iuxta illud ad Cor. 2. cap. 1. *Deus est, qui signauit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris.* Est autem aduertendum, quòd si vna sit bonitas trium personarum, non tamen est plus de bonitate in omnibus his tribus, quàm in vna persona tantum, & quia diuina bonitas est hereditas nobis promissa, qua fruemur, cum non sit plus de bonitate in omnibus his tribus personis, quàm in vna tantum, ex quo ipse Spiritus Sanctus datus est nobis, in quo tota diuina bonitas reseruatur, sufficiens pignus accepimus de promissione nobis facta, & de hereditate æterna.

Est etiam aduertendum, quòd fides nostra apud Gentes stulta reputabatur, credentes finem nostrum sine hereditate esse, & existimantes, nos non posse obtinere id, quod speramus, ideo in persona illorum dicitur Sap. 5. *Hi sunt, quos aliquan-*

A *do habuimus in derisum, & in similitudinem improprij; nos insensati vitam illorum existimabamus insaniam, & finem illorum sine honore: ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter Sanctos, fors illorum est.* Hinc est, quòd Apostolus ait Rom. 5. *Spes non confundit, idest expectatio nostra non confundet nos, nec faciet nos erubescere, nec fiet de nobis, vti credebant illi insensati, videlicet, quòd esset finis noster sine honore, & quòd non possideremus hereditatem æternam, & non sit fors nostra inter Sanctos: ex omnibus ergo supradictis potest formari ista ratio.* Cuicumque datum est tantum pignus, quantum valet æterna hereditas, ille certificatur, & solidatur de Christi æterna hereditate; sed nobis, per Christum reconciliatis, datum est tantum pignus, quantum valet æterna hereditas, quia datus est Spiritus Sanctus, ergo iustificati per Christum, certificamur, & solidamur.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, quòd aliud est credere Deo, credere Deum, & credere in Deum, quam diuisionem etiam facit Augustinus, qui ait, quòd credere in Deum est credendo diligere, & credendo in eum ire, & quia hoc modo non credunt mali Christiani, ideo confunduntur, non autem sic, qui sunt in spe per Christum roborati, quia in Deum tendunt, quem consequi sperant, & eo in patria frui, sicut expectant.

Ad secundum dicendum, quòd spes est media inter presumptionem, & desperationem: presumptentes enim, indebitè habere volunt quod cupiunt, desperantes etiam indebitè ab æterna beatitudine desunt, sed sperantes, debitè in illam beatitudinem tendunt: non ergo per spem datur occasio nimium presumendi, sed temperatur presumptio, & desperatio impeditur.

Ad tertium dicendum, quòd spes est de pertinentibus ad se, & non propriè de pertinentibus ad alios. Stephanus ergo aliud vidit, & aliud sperauit, vidit enim gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris

Haberes fidem, certitudinem, vt illi qui in Deum credunt non confundantur, 1a, qui sunt in spe roborati per Christum.

Sperare, Presumere, & Desperare quid sit.

Negatur mentis argumenti.

Negatur etiam consequentia, quia Scelus habet aliud vidit, & aliud sperauit.

2. Cor. 1.

Diuina bonitas est nostra hereditas.

347, 6. 5.

vix-

virtutis Dei ; sed non vidit gloriam propriam , quia nondum erat beatus : sperabat ergo quod non habebat , & erat beatus in ipse , non in re .

DISTINCTIO XX.

HIC verò queritur, vtrum alio modo , &c. In hac distinctione Magister agit de causis passionis Christi, vt dictum est in diuisione præcedentis distinctionis . Distinctio autem præfens in duas diuiditur partes principales , in quarum prima tractat Magister de causa congruentiæ passionis Christi: in secunda autem de causis efficientiæ eiusdem passionis . Secunda pars incipit ibi : *Christus ergo est sacerdos , idemq. hostia , &c.* Prima pars diuiditur in quatuor partes , quia primò assignat causam congruentiæ ex nostra vtilitate , ibi : *Sed nostra miseria sananda , &c.* Secundò ex decentia iustitiæ ipsius , ibi : *Est & alia ratio , &c.* Tertio ex ordine eiusdem iustitiæ Christi , ibi : *Sed qua iustitia &c.* Quarto ostendit , quòd etiam isto ordine prætermisso , potuit hominem aliter liberare , ibi : *Si enim tres illi in causam venirent , &c.*

Secunda etiam pars principalis , in qua agitur de causa efficiente , diuiditur in tres partes : primò enim agitur de causa efficiente passionis , quantum ad opus operans , idest quantum ad ipsam operationem causæ efficientis . Secundò quantum ad opus operatum . Tertio mouetur quoddam dubium , & soluitur . Secunda pars incipit ibi : *Passio ergo Christi , &c.* Tertia ibi : *Hic distinguendum est , &c.* & sic terminatur sententia præfentis distinctionis .

DISTINCTIONIS XX.

Et Partis Primæ Principalis.

QVAESTIO VNICA
PRINCIPALIS.

De congruentia passionis , & mortis Christi .

QVIA Magister in prima parte principali præfentis distinct. 20. agit de congruentia passionis Christi , idè dictam congruentiam vnico quæsito absoluemus , & dictæ congruitatis causas perquiremus .

ARTICVLVS I.
ET VNICVS.

Vtrum fuerit conueniens Christum sua passione , & morte nos Deo reconciliare , & à morbo sanare . Conclusio est affirmatiua .

Aegid. super Epist. D. Pauli ad Rom. c. 5. lect. 17. D. Th. 3. p. q. 46. art. 3. Caiet. Med. ibidem. D. Bon. 3. sent. d. 20. art. & q. 2. Ricch. 3. sent. d. 20. art. 3. Alenf. 3. p. q. 1. memb. 4. Fau. in 3. sent. d. 20. disp. 49.

D hunc Articulum sic proceditur . Videtur , quòd non fuerit conueniens Christum sua passione , & morte nos Deo reconciliare & à morbo sanare : Nam illud non est conueniens , quod præbet occasionem alijs malè peragendi , & peccandi , sed ex hoc , quod propter abundantiam delicti superabundauerit gratia Redemptoris , qui sua passione , & morte

te nos liberauit, data est occasio multis mala agendi, qui dicebant: Apostolus dixit: *vbi abundauit delictum, superabundauit, & gratia*, ergo quantum maiora mala faciemus, tantò ampliora bona recipiemus, vt Apostolus ostendit Rom. c. 3. igitur non fuit conueniens Christum sua passione, & morte nos liberare.

Præterea. Illud est magis conueniens, quod est magis proportionatum: sed magis proportionatum fuisset si Adam, qui nos infecit, pro nobis passus, & mortuus fuisset, & pro omnibus satisfecisset, poterat enim pro omnibus satisfacere, quia ait Glossa super Epistola 2. Pauli ad Rom. cap. 5. *Adam fuit forma Christi futuri*. Sicut ergo Christus satisfecit superabundanter, ita potuisset Adam satisfacere sufficienter, cum esset forma Christi futuri, non fuit igitur conueniens Christum pati, & mori.

Rom. c. 5.

D. Ambrosius super Lucã.

Præterea. Inquir D. Ambrosius super Lucam: *Diabolus, non iure, sed fraude tenuit hominem*: ergo non fuit congruum hominem de manu Diaboli aliquo pretio redimi, sed potestate, & vi auferri; non ergo per passionem, & mortem.

IN CONTRARIUM est id, quod dicit Apostolus: *Reconciliati sumus per mortem Filij eius*.

R E S O L V T I O.

Conueniens fuit Christum sua passione, & morte nos Deo reconciliare, & à peccati morbo sanare, quia sic excellentia iustificacionis, & gratiæ Christi commendatur ex grauitate morbi, ex non curatione ab alio, & ex possibilitate ipsius, & hoc sex efficacissimis rationibus ex D. Paulo desumptis egregiè demonstratur.

RESPONDEO dicendum, quod si quis vellet laudare aliquem medicum, quia sanasset aliquem magnum morbum, tria deberet facere: primò deberet ostendere quam magnus extiterit ille morbus: secundò quòd morbus ille per alium curatus non fuerit: tertio declarare deberet, quomodo morbus ille per dictum Medicum excellenter curari potuerit: sic in proposito possumus dicere de Christo: primò ostendendo, quòd magnus fuerit

A morbus per Adam inductus: secundo, quomodo morbus ille non potuit esse curatus per legem: tertio, quomodo morbus ille per Dominum nostrum Iesum Christum potuit esse curatus, & sanatus.

Ad euentiam primi, vbi dictum est de magnitudine morbi, sciendum est, quòd morbus aliquis magnus dicitur dupliciter: primò intensiue, si inducat magnum damnum, vt puta, quòd inducat mortem: secundò extensiue, vt si multos occidat, & mortificet, & tale fuit Adæ peccatum; quod dicitur intensiue magnum, quia induxit mortem; & extensiue, quia ad omnes homines se extendit, iuxta illud Apostoli Rom. cap. 5. *Sicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt*. Magnum ergo fuit peccatum eius intensiue, & extensiue.

Morbus aliquis dicitur magnus dupliciter

Rom. c. 5

Quoad secundum, quòd morbus ille magnus peccati ab alio curatus non fuerit: nam ante legem peccatum non cognoscebatur, sicut cognitum fuit lege adueniente, ideo homines non sic cauebant peccatum, quia nec credebant, per illud Deum multum offendi, cum non esset lex, quæ peccatum prohiberet, ideo lex fecit, vt peccatum cognosceretur, & crederetur esse aliquid magnum, quod esset Dei offensiuum: & quia lex non plus faciebat, & gratia non dabat, ideo peccatum non tollebat, sed vsque ad legem erat in mundo. Neque status legis abstulit peccatum, quia in statu legis regnauit mors, quæ fuit per peccatum introducta, nec lex ipsa potuit mortis regnum auferre: dicitur autem mortem regnasse, vsque ad legem datam per Moysen tripliciter.

Lex fecit cognoscere peccatum esse maxime offensiuum Dei, si non auferretur peccatum, neque daretur gratiam.

Primo modo dicitur mortem regnasse tempore legis, non quòd tunc morerentur homines, & non modò, sed quia tunc magis timebant mortem, quam modo; nam cum tempus legis non ita firmaret, & solidaret homines in spe hæreditatis æternæ, sicut facit tempus plenitudinis, & tempus aduentus Christi, siue tempus gratiæ, hoc tempus quantum est de se, propter spem vitæ futuræ, facit, vt non ita mors regnet, idest, vt non ita timeatur; & quia peccator magis debet timere mor-

Mors regnasse tempore legis tripliciter explicatur.

Peccator
mors de-
bet timere
mors
quam iu-
stus.

mortem, quàm iustus, ex hoc ipso, quòd tempore legis mors regnabat, arguere possumus, quòd lex peccatum non tollebat, quia, vt tactum est, peccator debet timere mortem, iustus autem, cum perfectus sit in iustitia, dicit: *Cupio dissolui, & esse cum Christo.*

Secundo modo intelligitur de morte culpæ, vt dicatur, quòd mors culpæ, siue mors animæ regnavit vsque ad Moysen, vel vsque ad legem, quæ lex huiusmodi mortem non auferebat, & per consequens peccatum non tollebat.

Tertio modo intelligi potest de privatione gloriæ, vt dicatur mors, idest privatio gloriæ, & clausio regni cœlestis, regnavit vsque ad legem, quia lex huiusmodi ianuam regni cœlestis aperire non poterat: omnes enim præcedentes patres, cum decedebant ex hac vita, ibant ad Limbum, & nullus poterat intrare ianuam Paradisi. Cum ergo clausio regni cœlestis fuerit facta per peccatum, quod non aperit cœlestem patriam, non tollet peccatum; talis autem erat status legis: ergo peccatum non tollebat, vnde Apost. Rom. cap. 5. ait: *Vsque ad legem enim peccatum erat in mundo, peccatum autem non imputabatur, idest non cognoscebatur, vel non reputabatur, cum lex non esset, sed regnavit mors ab Adam vsque ad Moysen, etiam in eos, qui non prævaricauerunt in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri.* itaque neque lux, neque status legis tollebat peccatum, neque sanabat morbum peccati.

Rom. c. 5.

Quod mor-
bus peccati
potuit per
Christum sa-
nari, ostendit
lex ratio-
nibus.

Tertio ostenditur, quòd huiusmodi morbus per Christi iustitiam, & gratiam potuit esse sanatus; hoc autem potest patere sex rationibus, secundum quod iustitia, per Christum facta, potest ad sex comparari: primò ad suam bonitatem, quia illa iustitia habet rationem bonitatis: secundò ad suum effectum: tertio ad suam plurificationem, vel diffusionem: quartò ad suam causam: quintò ad suum obiectum: sextò ad tempus, in quo facta est.

Malum non
agit secūdit
se, quia non
est effecti-
uum, sed de-
fectuum.

Prima ratio est ex bonitate iustitiæ Christi: malum enim non agit nisi ratione boni, in quo fundatur, quia secundum se non est effectuum, sed defectuum; si autem est effectuum, hoc est ratione boni, in quo fundatur; ipsum autem secun-

A dum se non est existens, nec est de numero existentium, & hoc est, quod ait Dionys. cap. 4. de diuinis nomin. *Malum secundum quod est malum, neque est existens, nec existentium, effectuum autem est propter bonum.* Benè ergo dictum est, quòd plus potest bonum, quàm malum, cum malum non agat nisi in virtute boni; quare si peccatum Adæ potuit nos inficere, & iniustificare, gratia Christi, quæ habet rationem boni, & quæ plus potest, multò magis poterit reficere, & iustificare: ex ipsa ergo bonitate iustitiæ, & gratiæ Christi, & iustificatione eius probatur intentum. vnde Apostolus Rom. cap. 5. ait: *Sed non sicut delictum, ita & donum.* Si enim vnus delicto multi mortui sunt, multò magis gratia Dei, & donum, in gratiam vnus hominis Iesu Christi, in plures abundauit.

D. Dion. c.
4. de diuin.
nom.

B

Secunda ratio sumi potest ex parte effectus gratiæ, nam vnum fuit delictum Adæ, quod omnibus imputatur, & per quod omnes nascimur natura filij iræ, sed gratia Christi non solum potest in remissionem vnus delicti, sed etiam in remissionem omnium delictorum, idest originalis, & actualis, vnde idem Apostolus, vbi supra, subdit: *Et non sicut per vnum peccatum, ita & donum; nam iudicium ex vno in condemnationem; gratia autem ex multis delictis in iustificationem.*

Gratia Chri-
sti ad om-
nia delicta
se ex. endit.

C

Tertia ratio accipi potest ex parte plurificationis, & diffusionis, ac abundantia ipsius gratiæ Christi: nam cum malum sit quid defectuum, gratia, & omne bonum sit quid diffusuum; & quid abundans: ex ipsa abundantia, & diffusionem gratiæ probare possumus, quòd quoscunque infecit delictum Adæ, quod fuit quid defectuum, poterit iustificare gratia Christi, quæ est quid abundans, & diffusuum, vnde Apostolus vbi supra ait: *Si enim vnus delicto mors regnavit per vnum, multò magis abundantiam gratiæ, & donationis, & iustitiæ accipientes, in vita regnabunt per vnum Iesum Christum.*

Gratia est
sui ipsius
diffusiva.

D

Quarta ratio desumi potest ex parte causæ: nam causa iniustificationis nostræ fuit Adam, qui fuit purus homo, sed causa iustificationis nostræ fuit Christus, qui est Deus, & homo, quia si delictum

Christus
causa effi-
cens iusti-
ficationis
nostræ.

vnus,

vnus, qui erat purus homo potuit nos omnes condemnare, iustitia Christi, qui est Deus, & homo potuit nos iustificare, & hoc est quod Apostolus subdit: *Igitur sicut per vnus delictum in omnes homines in condemnationem, sic, & per vnus iustitiam in omnes homines in iustificationem vita, &c.*

Obedientia & iustitia Christi vsq; ad mortē.

Philip. c. 2.

Arist. 3. Ethic. 4.

Quinta ratio est ex parte obiecti, nam inobedientia, & iniustitia Adē fuit respectu huiusmodi obiecti, videlicet pomi vetiti: sed iustitia, & obedientia Christi fuit respectu mortis, quia *factus est obediens Patri vsque ad mortem, mortem autem Crucis*, vt dicitur ad Philip. cap. 2. constat autem, quod *mors est finis omnium terribilium*, vt dicitur 3. Ethic. 4. & mors Crucis erat valdē ignominiosa; maior ergo fuit iniustitia, & obedientia Christi, quę fuit respectu tam ignominiosę mortis, quā fuerit iniustitia & inobedientia Adē, quę fuit respectu pomi vetiti, ideo Apostolus Rom. cap. 5. ait: *Sicut enim per inobedientiam vnus hominis peccatoris constituti sunt multi, ita & per vnus obediētionem iusti constituuntur multi.*

Similitudo curadi morbum spirituale, & corporale.

Sexta & vltima ratio colligitur ex parte temporis, in quo est facta huiusmodi iustitia, & perpetrata: sicut enim videmus in morbo corporali, sic & in spiritali arbitrari possumus. Videmus autem, quod tunc est tempus curandi corporalem morbum, quando morbus cognoscitur, & quando infirmus humiliatur, & Medicorum mandatis subijcitur, & quando infirmitas aggrauatur: quodcunque istorum deficiat, videtur haberi rationabilis excusatio, ne curetur morbus. Primò enim si morbus non cognoscitur, non videtur cura fienda, quia non esset curatio artificialis, sed causalis; & incognita. Secundò, si infirmus non humiliatur, & nolit obtemperare mandatis Medici, frustra intenderetur curationi morbi. Tertiò, si non esset morbus periculosus, & non aggrauaretur infirmitas, fortè non expediret intendere curationi morbi; sed cum omnia ista concurrant tam circa morbum corporalem, quā circa morbum spiritalē, expedit curationi intendere, & quia lex Moysayca primò faciebat vt peccatum cognosceretur; secundò faciebat, quod homo humiliaretur, videns se non posse

omnia adimplere, quę lex imperabat, tertio propter transgressionem legis faciebat, quod peccatum aggrauaretur; dignum ergo erat, vt post tempus legis esset tempus plenitudinis, & intenderetur curationi morbi. vnde Apost. Rom. cap. 5. ait: *Lex autem subintravit, vt abundaret delictum; vbi autem abundauit delictum, superabundauit & gratia: vt sicut regnauit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iustitiam in vitam eternam per Iesum Christum Dominum nostrum.*

Rom. c. 5.

RESP. AD ARGUMENTA.

Ad primum dicendum, quod tempore Apostoli Pauli erat error aliquorum, qui putabant ex hoc, quod Apostolus dicebat, vbi abundauit delictum, ibi superabundauit & gratia, ipsum Apostolum dixisse mala esse facienda, vt venirent bona, & superabundaret gratia: dicebant enim ex hoc, quod quantò maiora mala faciemus, tantò ampliora bona recipiemus, quia hoc placet Deo, vt faciamus mala ad hoc, vt ipse appareat iustus, & nos peccatores; ex hoc ergo oriebatur error, vt diceretur, quod nostra iniquitas Dei iustitiam commendaret: quod tamen ab Apostolo, ibidem improbatur: primò, quia illud, quod est puniendum, non commendat Dei iustitiā: secundò, quia commendare diuinam iustitiam, non est peccatum: tertio, quia illud, quod non est faciendum, Dei iustitiam non commendat, mala non sunt facienda, & consequenter diuinam iustitiam non commendat; erat ergo occasio eorum sumpta, & accepta, non data ex dicto Apostoli, qui propterea eorum arguit errorem.

Occasio sumpta ab erroribus circa dictum Apostoli, erat accepta, non data, vt ex dictis constat.

Ad secundum dicendum, quod Adam fuit forma futuri Christi quantum ad aliqua, non quantum ad omnia, sed similitudo sumitur à contrario in quatuor. Primò, quia sicut in Christo omnes viuificantur, ita è contrario in Adam omnes moriuntur. Secundò, sicut Adam sine coitu est à Deo factus, ita Christus ex Virgine sine coniugali copula, sed Spiritu Sancto cooperante processit. Tertiò, Adam dicitur pater omnium secundum carnem, & Christus est Pater omnium secundum

Adā fuit similis Christo, quantum ad aliqua, non quantum ad omnia, & ita non habuit virtutē infinitam ad faciendam peccato.

secun-

Sacramēta
profluxerūt
de latere
Christi in
Cruce dor-
mientis.

secundū fidem . Quartò, sicut ex latere A
Adæ dormientis sumpta est costa, vnde
facta est Eua, sic ex latere Christi dor-
mientis in Cruce profluxerunt sacra-
menta, scilicet aqua ablutionis, & sanguis
redemptionis, per quæ formatur, perfici-
tur, & saluatur Ecclesia, idest saluatur fi-
delium multitudo .

Quadam-
Iustitia Dei
Diabolus
tenebat ho-
minē, quem
fraude de-
ceperat .

Ad tertium respondet Magister in lit-
tera, dicens, quòd quadam iustitia Dei in
potestatem Diaboli traditum est genus
humanum, peccato primi hominis in om-
nes originaliter transeunte, & illius debi-
to omnes obligante : vnde omnes homi-
nes, ab origine sunt sub principe Diabo-
lo, hoc Deo permittente : licet ergo Dia-
bolus, fraude hominem deceperit, tamen
quadam Dei iustitia fuit traditus in pote-
statem Diaboli, & vt iustitia vinceretur
Diabolus, non potentia, per Christi pas-
sionem, & mortem debuit redimi ad ma-
iorem Diaboli confusionem, quia ipse
vicio suæ peruerſitatis amator est poten-
tiæ, & defertor, oppugnatoreq. iustitiæ.

DISTINCTIONIS XX.

Secundæ Partis Principalis

QVAESTIO VNICA PRINCIPALIS.

De Sacerdotio Christi.

N secunda par-
te principali hu-
ius distinctio-
nis determinat
Magister de D
causa efficiente
passionis, &
mortis Christi,
qui est sacer-
dos, hostia, &
pretium nostræ reconciliationis, ideo
in ara Crucis, non Diabolo, sed Deo
se obtulit pro omnibus, quantum ad
pretij sufficientiam, sed pro electis tan-
tum, quantum ad efficaciam, super hac
parte inquiremus de Sacerdotio Christi.
Circa quod tria videbimus .

Primum . Vtrum Christus fuerit sacer-
dos secundum ordinem Melchisedech.

Secundum . Vtrum sacerdotium Chri-
sti sit æternum, ex parte rei consideratè in
eius sacerdotio .

Tertium . Vtrum sacerdotium Christi
sit æternum ex parte insuccessibilitatis.

ARTICVLVS I.

*Vtrum Christus fuerit sacerdos secun-
dum ordinem Melchisedech .*

Conclusio est affirmatiua .

Aegid. de renunciatione Papæ cap. 17. D. Thom. 3. p.
q. 22. art. 6. Caiet. Med. Aluar. ibid. & Suar. ad 3.
p. tom. 1. disp. 46. lec. 4. Rag. ad 3. p. tom. 2.
disp. 23. Valq. ad 3. p. tom. 1.
disp. 86. per totam.

A primū sic procedi-
tur . Videtur, quòd
Christus non fuerit
sacerdos secundum
ordinē Melchisedech:
nā Melchisedech fuit
fine patre, & sine ma-
tre, sine genealogia, vt dicitur in li-
bro Genes. sed Christus habuit Patrem, ^{Gen. 1.14}
Deum, & Matrem B. Virginem Mariam;
ergo &c.

Præterea . De Melchisedech dicitur,
quòd non habuit principium vitæ, neque
finem; sed hoc non potest dici de Christo
cū fuerit natus, & mortuus : ergo &c.

Præterea . In tantum sacerdotium Chri-
sti potest dici æternum, vt dicitur de sa-
cerdotio Melchisedech, in quantum fides
Christi mediatoris fuit remedium salutis
semper, & semper erit, sed hoc non vide-
tur verum, quia mundus habuit initium,
& habebit finem; ergo ratione remedij
non dicitur non habere initium, neque
finem .

IN CONTRARIVM est, quia
Apostolus ad Hebr. scribens, & volens ^{Heb. 6.7.}
præferre sacerdotium Christi, sacerdotio
Leuitico, dicit Christi sacerdotium esse
æternum, & secundum ordinem Melchi-
sedech, & probat per illud Psal. ^{Psal. 109.}
*Iurauit Dominus, idest inconcussa veritate firma-
uit, & non pœnitebit eum, idest non im-
muta-*

mutabit, quod iuravit, *tu*, idest Christus, **A** *es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech*, quia fuit sacerdos Dei altissimi : ergo &c.

R E S O L V T I O.

*Christus fuit sacerdos secundum ordinem Melchisedech ; qui fuit Rex , & Sacerdos ; sacerdotium eius non fuit propter aliud ; non fuit unctus oleo visibili , sed invisibili , neque obtulit animalia , ut sacerdotes antiqui : habuit Patrem , & **B** Matrem , & fuit sine patre , & sine matre ; qua omnia de Melchisedech verificantur , cuius sacerdotium fuit ante Circumcisionem , & ante Legem , ac sacerdotij Christi figuratiuum .*

R E S P O N D E O dicendum , quod perpetuitatem sine initio , & sine fine possumus attribuere sacerdotio Christi , ex parte remedij , siue ex parte personarum , quibus fuit Christi sacerdotium in remedium ; Nam nullus nec ante aduentum **C** Christi , nec post eius aduentum potuit , nec poterit spiritualem Hierosolymam consequi sine fide Mediatoris ; vnde Augustinus 18. de Ciuit. Dei , ait : *Nemini concessum est* , supple pertinere ad spiritualem Hierosolymam , *nisi cui diuinitus reuelatus est vnus Mediator Dei , & hominum , homo Christus Iesus ;* & idem ibidem subdit : *Vna , eademq. fides antiquorum & nostra* , quia sicut illi credebant Christum venturum , ita nos credimus ipsum venisse : siue enim in statu Gentilitatis , siue in quocunq. statu semper fuit **D** salus per fidem Mediatoris . Non habebant primò ipsi Gentiles , quibus reuelatus est Mediator noster , nec habuerunt Iudæi , quibus promissus est Messias , ita claram intelligentiam de nostro Mediatore , sicut nos habemus , *Cum non sit aliud nomen sub caelo , sub quo oporteat nos saluos fieri , nisi Christus .* vt dixit Petrus in Actibus : & quicumque saluati sunt à principio mundi vsque nunc , & quicumque saluabuntur vsque in finem , oportet , vt in fide Mediatoris saluentur . Vere istud sacerdotium Christi ratione hu-

Aegid. super iij. Sent.

ius remedij , videlicet , quia fides de hoc sacerdote , idest de Christo Mediatore , semper fuit in remedium , & semper erit dicitur esse in aeternum , & non habuisse initium , neque finem .

Vel possumus dicere , tale remedium esse aeternum , & nunquam habiturum finem , quia personæ , quæ saluantur per tale remedium , habebunt vitam aeternam , & nunquam finietur eorum vita , iuxta illud Psalmi : *Beati , qui habitant in domo tua Domine , in secula seculorum laudabunt te .* quia nunquam finietur beatitudo illorum . Quantum ergo ad hoc remedium , Christi sacerdotium fuit sine initio , & sine fine , sine initio quidem , quia ex quo fuerunt homines peccatores nunquam fuit opus , cuius fides Mediatoris non esset in remedium : sine fine verò , quia quoad peccatores durabunt , nunquam erit tempus , in quo sacerdotium Christi , & oblatio eius non sit nobis remedium .

Aduertendum tamen , quod omnia ista sunt secundum ordinem Melchisedech , propter quinque . Tangit enim **C** Glossa quinque in sacerdotio Melchisedech , quæ Christo conueniunt . Primum quidem est , quod Melchisedech fuit Rex , & Sacerdos ; Rex quidem Salem , & sacerdos Dei altissimi ; sic & Christus Rex , & Sacerdos erat . Secundum verò , quia Melchisedech fuit functus sacerdotio ante Circumcisionem , vt ex hoc ostendatur (vt Glossa ait) quod Iudæi à Gentilibus , non Gentes à Iudæis sacerdotium acceperunt ; in quo figuratur sacerdotium Christi , quia non est res propter figuram , vel à figura , sed magis figura propter rem , & à re originem sumit , *& omnia in figura contingebant illis .* Sacerdotium scilicet Leuiticum fuit propter Sacerdotium Christi , non autem è conuersò , & Sacerdotium Christi magis fuit causa sacerdotij Leuitici , quàm è conuersò . Tertium quidem , quia Melchisedech cum fuerit functus sacerdotio ante Circumcisionem non fuit unctus oleo visibili , secundum quod mandauerat Moyses , nec adhuc fuerat data lex : fuit ergo unctus oleo invisibili , & oleo lætitiæ , siue exultationis , sicut legitur fuisse unctus Christus . Quartum , quia ipse Melchisedech non

Sacerdotij Christi in quinque assimilatur sacerdotio Melchisedech .

Iudæi à Gentilibus à Iudæis sacerdotium acceperunt .

1. Cor. c. xii

Sacerdotia Christi fuit causa sacerdotij Leuitici .

Z z obtu-

Gen. 14.

obtulit animalia, sed obtulit panem, & vinum, vt habetur in libro Gen. cap. 14. in qua oblatione, vt Glossa tangit, Christi sacerdotium figurauit. Quintum, quia Melchisedech habuit patrem, & matrem, & fuit sine patre, & sine matre: Habuit quidem patrem, & matrem, secundum rei veritatem, sed fuit sine patre, & sine matre secundum commemorationem sacre Scripturæ, quia sacra Scriptura, nec de genealogia eius, nec de patre, nec de matre facit aliquam mentionem, quod, vt diximus, non carnaliter factum est, sed vt ex hoc Filius Dei figuraretur, qui habet, & Patrem, & Matrem, & est sine patre, & sine matre. Habet Patrem secundum Deitatem, à quo per generationem æternam accepit naturam diuinam, & habet Matrem secundum humanitatem, ex qua accepit naturam humanam. Et est sine patre secundum quod homo, quia nullus homo fuit pater suus, & est sine matre, secundum quod Deus. Propter quod patet, qualiter Christus est Sacerdos in æternum, sine initio, & sine fine, secundum ordinem Melchisedech, idest eo ordine, & modo, quo fuit figuratus in Melchisedech, in quo fuerunt quinque, quæ vt patuit, possunt Christi sacerdotio congruè adaptari.

RESP. AD ARGUMENTA.

Christus secundum diuersas considerationes dicitur habere patrem, & matrem, & non habere.

Habuit principium, & finem vitæ secundum re, non secundum figuram.

Ad primum dicendum, Christum aliquo modo non habere patrem, & matrem: alio modo habere, non habuit patrem, vt homo: nec matrem, vt Deus: sed habuit patrem, vt Deus, & matrem, vt homo.

Ad secundum dicendum, quod Melchisedech, secundum rei veritatem, habuit principium vitæ, & finem: sed quia figurauit sacerdotium æternum Christi, propterea de eo dictum est, quod non haberet principium vitæ, neque finem.

Ad tertium dicendum, quod homines peccatores habuerunt initium, & habuerunt finem, quia incepit mundus, & finietur: pro tanto tamen potest dici, tale remedium non habuisse initium, neque finem, quia si ante fuissent homines peccatores, & ante incepisset mundus, quàm

A incepserit, ante fuisset huiusmodi remedium; & si adhuc ante fuissent peccatores, adhuc ante fuisset tale remedium; propter quod videtur tale remedium non habuisse initium formaliter, quia ab æterno fuit prædestinatum tale remedium, sed habuit initium materialiter, prout personæ illæ, quibus competit tale remedium, non fuerunt ab æterno, sed incepserunt esse in tempore. Et quod dictum est de initio, verum est de fine, nam si finietur tale remedium, hoc erit quia finietur mundus, & status vitæ præsentis; sed si semper duraret mundus, semper duraret tale remedium, vt ex hoc dicatur esse sine initio, & sine fine.

Tale remedium non habuit initium formaliter, sed materialiter.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christi sacerdotium sit æternum ex parte rei considerata in eius sacerdotio. Conclusio est affirmatiua.

C Aegidius de resusc. Papæ cap. 18. D. Thom. 3. p. q. 22. art. 5. Caiet. Med. Aluar. ibidem. Rag. ad 3. p. tom. 2. disp. 22. Vasq. ad 3. p. tom. 1. disp. 85. per totam.

SECUNDO queritur. Vtrum Christi sacerdotium sit æternum ex parte rei consideratæ in eius sacerdotio. Et videtur, quod non. Nam dictum est supra, quod tale sacerdotium fuit æternum, quia fuit remedium sufficiens, & totale quantum ad omnia peccata, quantum ad omnes personas, & quantum ad omnia tempora tam præterita, quàm futura; ideo dicendum est hoc fuisse sine initio, quia nunquam fuerunt aliqua peccata, nunquam fuerunt aliqua personæ, nec aliqua tempora, in quibus hoc sacerdotium non esset sufficiens remedium ex parte ante: sed non omnes personæ sunt saluatæ per tale remedium: ergo insufficientis sacerdotium fuit, & consequenter ex parte rei consideratæ non fuit vniuersale remedium, & per consequens non fuit hoc modo æternum.

Præ-

Præterea. Christus sacerdos fuit homo mortalis, & pro nobis fuit passus, & mortuus, & sepultus: ergo &c.

Heb. c. 7.

Præterea. Secundum legem sacerdos debebat esse mortalis, ideo Apostolus ad Hebræos loquens, ait: *Lex enim constituit sacerdotes infirmitatem habentes*, sed in sacerdote mortali non reperitur sacerdotium æternum: ergo &c.

Psal. 109.

IN CONTRARIUM est id, quod dicitur in Psal. *Tu es sacerdos in æternum*: ergo &c.

R E S O L V T I O.

Christi sacerdotium est æternum, ut ostenditur ex parte sacerdotis offerentis, qui fuit Christus ex parte hostiæ oblata, quæ fuit idem Christus, & ex parte effectus gratiæ, & virtutum, quæ sunt æternæ.

Tria in sacerdotio sunt consideranda.

RESPONDEO dicendum, quod in sacerdotio Christi, siue in oblatione eius triplicem rem considerare possumus, videlicet, rem offerentem, rem oblatam, & rem quæ erat oblationis effectus; omnibus autem his modis probabimus Christi sacerdotium esse æternum.

Heb. c. 7.

Propter primum sciendum, quod Christi sacerdotium dicitur esse æternum, si consideremus sacerdotem, qui obtulit: nam in sacerdotio Leuitico homines mortales accipiebant decimas, & homines mortales, & infirmi fiebant sacerdotes; ideo ad Hebr. loquens Apostolus de sacerdotio Leuitico, ait: *Homines morientes decimas accipiunt.* & post multa in eodem capite, ait: *Lex enim constituit sacerdotes infirmitatem habentes.* Arguatur ergo sic. In sacerdotio Leuitico homines mortales, & infirmitatem habentes accipiebant decimas, & erant sacerdotes, & offerebant oblationes: ergo ex parte offerentium, illud sacerdotium non erat perpetuum, nec æternum, sed in sacerdotio Christi, ipse Christus, qui est immortalis, qui est æternus, qui est vnus Dei Filius obtulit oblationem Deo Patri: ergo ex parte offerentis, sacerdotium Christi est æternum, quia persona illa erat æterna, quæ offerebat.

Christus dicitur immortalis, & æternus.

Aegid. super iij. Sent.

A Secundò, Christi sacerdotium potest dici æternum ratione rei oblatae, quia eadem res erat offerens, & oblata; idem erat sacerdos, & hostiæ. Christus enim seipsum obtulit; igitur si sacerdotium Christi ratione rei offerentis potest dici esse æternum, quia persona offerens, vel res offerens erat æterna, cum eadem res esset offerens, & oblata, consequens est, quod ratione rei oblatae Christi sacerdotium dicatur æternum. Hoc est ergo, quod ait Apostolus ad Hebr. *Accedens*, vel vt habet alia littera, *accedentis per seipsum ad Deum semper viuens ad interpellandum pro nobis.* Ipse ergo Christus seipsum offerens Deo Patri, per seipsum erat accedens ad Deum Patrem, & nos ipsi per Christum sumus accedentes ad Deum Patrem, & ex hoc est semper viuens ad interpellandum pro nobis. quod verum est, tam ratione offerentis, quæ est persona æterna, quàm ratione rei oblatae, quæ est eadem res cum persona offerente, quia ipse seipsum obtulit, & ipse per seipsum accessit.

Christus sacerdos, & hostiæ.

Heb. c. 7.

B

C Est tamen diligenter notandum, quod cum Christus fuit mortuus secundum carnem, non dicebatur mortuus quantum ad sacerdotium, nec dicebatur mortuus quantum ad salutem, quia per mortem illam non erat Christus inefficax ad saluandum nos, immò moriendo nos saluauit; ideo quantum ad efficaciam saluandi, redimendi, & pacificandi Deum Patrem, semper dicitur viuens, quia moriens non reddebatur inefficax ad hoc agendum, cum moriendo nos saluauerit, & nobis Deum Patrem reconciliauerit.

Notandum diligenter.

D Tertia via ad hoc idem sumitur ex parte rei, quæ erat effectus oblationis, & hanc Apostolus appellat ad Hebr. virtute insolubilem, dicens: *Qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vitæ insolubilis.* consuetudo enim loquendi est, quod cum quis loquitur de aliqua re, quæ virtutem habet, intelligit quem effectum efficiat, & quia sacerdotium Christi habet efficere effectum spiritualem, quia facit in nobis gratiam, & virtutes, & alia spiritualia bona, quæ non pereunt post hanc vitam, sed perficiuntur in æterna vita, ideo dicitur Christi sacerdotium, quantum ad

Est controuersia inter Theologos an Fides, & Spes remaneat in Patria, quas Aegidius ad ornatum manere putat, sicut sentit de charitate in anima separata, ut dicit in lib. de re nunc. Papæ cap. 10 p. 7. nisi hic loquatur de virtutibus, quæ non repugnant statui patriæ.

Vide infra dist. 26. in princ. contradictionis umbræ.

Glossa super Epist. ad Heb. c. 7.

Heb. c. 9.

Non ex insufficientia remedij, sed ex indispotione propriamul ti non saluatur.

hanc rem, & ad hunc effectum habere. **A** vitutem vitæ insolubilis, quia, ut diximus, gratia, & virtutes, & huiusmodi effectus spirituales, quos facit in nobis Christi sacerdotium, & eius oblatio non soluuntur, cum hac solubili vita, sed perficiuntur in æterna vita, ipsa enim gratia perficietur in patria; ita ut ipsæ virtutes remaneant in anima separata, non ad hunc usum, quem habent in hac vita, sed ad alium usum. Hoc est ergo, quod ait Apostolus: *Manifestum est secundum similitudinem Melchisedech, exurgat alius sacerdos, idest Christus, qui factus est sacerdos, non secundum legem mandati carnalis, sed secundum virtutem vitæ insolubilis.* In sacerdotio itaque Leuitico, nec sacerdos offerens erat persona diuina, nec res oblata erat æterna, nec effectus illius oblationis erat quid spirituale, vel quid æternum, sed erat quid carnale, & quid temporale; ideo Glossa exponens illa verba: *Christus factus est sacerdos secundum virtutem vitæ insolubilis*, ait: *Distare inter hoc, & illud sacerdotium, quia illud sacerdotium, scilicet Leuiticum, erat carnale: hoc, videlicet sacerdotium Christi, spirituale, illud temporale, hoc æternum:* oblationes enim veteris legis non erant ad sanctificationem spiritus, quantum est ex opere operato, sed erant ad emundationem carnis, ut dicitur ad Hebr. 9. & non ad emundationem animæ, ut exponit Glossa: mundabant enim à cōtactu hominis mortui, ut Glossa ibidem ait: nam tangens mortuos immundus erat septem diebus, & per oblationes illas mundabatur, ut non reputaretur immundus: erat ergo illa mudatio, quantum ad cœremonias **D** carnales.

RE SP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, quod si non omnes personæ sunt saluatæ per tale remedium, hoc non fuit ex insufficientia illius sacerdotij, sed ex malarum personarum obstinatione, quæ præbuerunt obicem, ne remedium illud efficacissimum produceret suos effectus.

Ad secundum dicendum, primò, quod sacerdotes Leuitici erant simpliciter mortales, sed Christus erat mortalis, & immortalis: erat enim vnum suppositum, & vna persona, quæ erat homo, & Deus: ergo propter vnitatem suppositi, & personæ erat in Christo, secundum Damasc. & secundum Sanctos communicatio idiomatum, idest communicatio nominum, vel denominationum, quia nomina, seu denominationes, quæ illi homini inerant, poterant verè dici de Deo, & è conuersò, & quia homo ille patiebatur, & fuit mortuus, cum homo ille esset Deus, & Dei Filius, fuit mortuus; sicut quia Dei Filius erat immortalis, & Dei Filius creauit stellas, verè dici poterat, quod homo ille erat immortalis, & creauit stellas, non autem in eo, quod homo, sed in eo, quod Deus, quia ille homo Deus erat: fuit enim simul in vnum diues, & pauper, homo, & Deus, mortalis, & immortalis: sacerdotium itaque Christi ex parte sacerdotis offerentis, poterat dici esse æternum, quia persona illa, quæ offerebat, erat persona Christi, quæ erat persona æterna, & homo ille erat Deus, & poterat dici æternus: sed sacerdotes Leuitici simpliciter erant mortales, & non poterant dici æterni, cum essent homines puri.

Secundò ad præfatam obiectionem possumus respondere, quod secundum sententiam Sapientum, quando modicum deest, intellectus accipit nihil deesse; propter quod quando modico tempore est quid tale, ut si modico tempore sit quid mortuum, quasi semper dicitur esse viuum; dicunt enim plures Sancti de Petro negante, quod charitas in eo non fuit extincta, sed sopita, certum est tamen, quod negando peccauit mortaliter, & extincta fuit in eo charitas, sed dicitur charitas non fuisse extincta, sed sopita, quia tam citò fletu culpam diluit, & flens amarè tam citò recuperauit charitatem, ut ex hoc possit dici sua charitas non extincta: sic etiam dicitur Christus venturus ad iudicandum viuos, & mortuos, quod scilicet illi, qui tunc erunt viui tam citò morientur, & resurgent, ut quasi dicantur semper viui; sic & in proposito, tam modico tempore Christus iacuit **D** mor-

Verè Dei Filius potest dici, quod passus fuit, & mortuus, & ille homo, idest Christus, fuit immortalis, & creauit stellas.

Cum modicum deest intellectus accipit nihil deesse.

Quomodo intelligatur Christum esse venturum ad iudicandum viuos, & mortuos.

mortuus, vt quasi dicatur semper viuus. A

Tertiò possumus respondere, quòd Christus, vt sacerdos, etiam cùm esset mortuus, dicebatur viuus; nam illud dicitur mortuū, quod est inefficax ad agendum, & illud dicitur viuum, quod est efficax ad operandum: Cùm ergo Christus tanquam sacerdos obtulerit seipsum in Cruce, vt nos redimeret, & nobis aperiret cœlestem ianuam, vt possumus clarè videre diuinam essentiam, quæ erat nobis occulta, & velata ante passionem eius, nunquid eo mortuo, erat hæc oblatio inefficax ad hoc agendum? immò dum erat mortuus, & illo die, quo fuit mortuus, latro fuit in Paradiso, idest vidit diuinam essentiam, ibi enim Paradisus potest accipi pro aperta visione Dei: ergo quantum ad sacerdotium, & quantum ad oblationem, quam fecit, etiam mortuus, poterat dici, quòd esset viuus, quia erat efficax ad agendum id, quod tale sacerdotium requirebat: sacerdotium ergo suum, & oblatio sua non fuit sine efficacia, nam efficaciam habuit antequam fuerit homo, & antequam moreretur, & efficaciam habuit dum esset mortuus, & postquam resurrexit à mortuis. Ante enim Christi aduentum hoc sacerdotium, & hæc oblatio efficaciam habuit, in quantum quicumque saluati sunt ante Christi aduentum, salui facti sunt in fide mediatoris, & operantes secundum illam fidem mortui sunt, firmi erant, & nullo modo dubitabant, quòd post passionem Christi visuri essent diuinam essentiam. Mortuo tamen Christo, & eo resurgente habet hæc oblatio maiorem efficaciam, quia quicumque habent fidem Christi, benè moriuntur, & si non habent impedimentum particulare, statim vident Diuinam essentiam: istud ergo sacerdotium semper fuit, & erit efficax, vt ex hoc dicatur esse æternum, vel perpetuum.

Ad tertium dicendum, quòd non valet similitudo de sacerdote legali, & de Christo, vt supra fuit diffusè explicatum.

Aegid. super iii. Sent.

ARTIC. III.

Vtrum sacerdotium Christi sit æternum ex parte insuccessibilitatis. Conclusio est affirmatiua.

Aegidius de renunciatione Papæ cap. 19. & Doctores supra citati.

ERTIO quæritur. Vtrum Christi sacerdotium sit æternum ratione insuccessibilitatis. Et videtur, quòd non. Nam in lege noua sunt multi sacerdotes, & quotidie moriuntur sacerdotes, & alij eis succedunt in sacerdotium, & fiunt quotidie noui sacerdotes: ergo sacerdotium Christi non est æternum ratione insuccessibilitatis.

Præterea. Hebr. 7. ait Apost. *Translatio sacerdotio necesse est, vt translatio fiat,* sed quod transferribile est, non dicitur æternum propter insuccessibilitatem: ergo &c.

Præterea. Illud est temporale, in quo vna pars succedit alteri, sed sacerdoti Christo successerunt multi alij sacerdotes, qui ante non fuerunt, & postea fuerunt: ergo in sacerdotio Christi reperitur successio, & per consequens non est æternum.

IN CONTRARIUM est illud Apost. ad Hebr. c. 7. vbi loquens de Christo sacerdote ait: *Accedens per semetipsum ad Deum semper viuens ad interpellandum pro nobis:* quod autem est semper viuens est æternum, & non habet successiōnem: ergo &c.

RESOLVTIO.

Christi sacerdotium non habuit successiōnem, neque ex parte sacerdotij, neque sacerdotis, neque oblationis, quæ tria ex D. Paulo clarè ostenduntur.

RESPONDEO dicendum, quòd tribus modis ostendere possumus, sacerdotium Christi esse æternum, quia non habet successiōnem: primò ex parte sacerdotij: secundò ex parte sacerdotis: tertio ex parte oblationis.

Zz 3 Pro-

Efficax ad operandum dicitur viuus, inefficax mortuus.

Latro eo die, quo obiit, cepit videre diuinam essentiam.

Christi sacerdotium efficaciam habuit antequam fuisset homo.

In corpore atieuli.

Propter primum sciendum, quod Christi sacerdotium non debet dici temporale, cum tempus non sit sine successione, sed debet dici æternum, & hoc ex parte ipsius sacerdotij, quia sicut in æternitate nulla potest esse successio, sic sacerdotio Christi nihil aliud potest succedere. Hoc est ergo, quod ait Apostolus ad Heb. 7. volens, quod quia non erat consummatio, idest non erat perfectio, sacerdotium Leuiticum, quod fuit acceptum sub lege, ideo necessarium erat, vt post sacerdotium Leuiticum exurgeret aliud sacerdotium, videlicet sacerdotium Christi, quod sacerdotium non fuit secundum ordinem Aaron, sed secundum ordinem Melchisedech, vnde sacerdotium Leuiticum appellat sacerdotium translatum, iuxta illud ad Hebr. 7. *Translato enim sacerdotio, necesse est, vt & legis translatio fiat*; dicamus ergo, quod sacerdotes Leuitici facti sunt sacerdotes sine iureiurando, quia sacerdotio Leuitico debebat succedere aliud sacerdotium: sed Christus factus fuit sacerdos cum iureiurando, quia sacerdotio Christi nullum aliud debet succedere. Hoc est, quod ait Apostolus ad Hebr. 7. *Alij quidem, idest sacerdotes Leuitici, sine iureiurando facti sunt, hic autem, idest Christus, cum iureiurando, supple, factus est sacerdos, & per eum qui dixit ad illum, Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum, tu es Sacerdos in æternum.*

Heb. 7

Sacerdotij
Leuiticum
fuit factum
sine iureiurando, sed
sacerdotij
Christi fuit
cum iureiurando.

Heb. c. 7.

Psal. 109.

Tandiu durat idem sacerdotium, quandiu durat idem ritus, modus offerendi, & ordo.

Secundò probare possumus Christi sacerdotium esse æternum, non solum ex parte sacerdotij, cui non potest succedere aliud sacerdotium; sed etiam ex parte sacerdotis, cui non potest succedere alius sacerdos. Est enim diligenter notandum, quod aliud est, sacerdotium succedere sacerdotio, & aliud, sacerdotem sacerdoti, & oblationem oblationi. Nam sub eodem sacerdotio Leuitico fuerunt successiuè plures sacerdotes, & plures oblationes, quia tandiu dicitur esse idem sacerdotium, quamdiu durat idem ritus, idem ordo, & idem offerendi modus: quamdiu ergo secundum legem Moyfi offeriebantur animalia, & durabat ille ritus, ille ordo, & ille modus offerendi, prout lex ipsa præcipiebat, dicebatur esse idem sacerdotium, sed mutato illo ritu,

A modo, & ordine, quia modò non offeruntur animalia, sed offertur panis, & vinum, idest offertur corpus Christi sub specie panis, & sanguis eius sub specie vini, prout figuratum fuit in Melchisedech, qui panem, & vinum obtulit, dicitur vetus sacerdotium esse translatum, & lex vetus translata, & sacerdotio Leuitico successit sacerdotium Christi: durauit ergo sacerdotium Leuiticum vsque ad Christum, sub eodem ergo sacerdotio Leuitico fuerunt multi sacerdotes, quia nullus sacerdos potuit tantum viuere, vel durare, quantum durauit sacerdotium Leuiticum; & sub eodem sacerdotio Leuitico fuerunt multæ oblationes successiuè, quia idem sacerdos Leuiticus quotidie offerebat, & faciebat aliam, & aliam oblationem.

Sacerdotij
Leuiticum
durauit vsque
ad Christum.

B probauimus ergo supra sacerdotium Christi esse æternum ex parte ipsius sacerdotis, quia sacerdoti Christo non potest succedere alius sacerdos, ideo dicit Apostolus Heb. c. 7. *Alij quidem plures facti sunt sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere.* Alij sacerdotes Leuitici erant sacerdotes plures, quia per mortem vnus succedebat alio. Mors ergo cogebat, vt non semper posset permanere idem sacerdos, sed fierent plures sacerdotes, saltem successiuè. Vult ergo Apostolus, quod in lege veteri erant plures sacerdotes, sed in lege noua non est nisi vnus, & idem sacerdos, scilicet Christus. Arguatur ergo sic, quandoque semper manet vnus, atque idem sacerdos (quia sacerdos non succedit sacerdoti) illud sacerdotium est æternum: sed in sacerdotio Christi semper est vnus, & idem sacerdos; ergo eius sacerdotium est æternum.

D Tertiò possumus hoc idem probare ex identitate, & vnitatem, siue ex insuccessibilitate ipsius oblationis; nam sicut sacerdotio Christi sacerdotium aliud non successit, nec sacerdos alius huic sacerdoti, sic nec oblatio alia succedet huic oblationi. Hoc est ergo, quod Apostolus ait ad Hebr. 7. *Sacerdotes Leuitici quotidie (idest sæpe, ac sæpius) pro suis delictis, deinde pro populo hostias offerre. Hoc enim fecit Christus semel se offerendo.* In sacerdotio ergo Leuitico, vbi quotidie

die fiebant oblationes, oblatio successit oblationi: sed in sacerdotio Christi, qui non nisi semel seipsum obtulit, oblatio non successit oblationi.

Arguatur ergo sic: Vbicunque non est successio, illud non mensuratur mensura successiva, & per consequens non mensuratur tempore, nec est temporale: sed in sacerdotio Christi non est successio, quia eius sacerdotio non potest succedere aliud sacerdotium, nec sacerdoti alius sacerdos, nec eius oblationi alia oblatio: ergo ipsius sacerdotium non est quid temporale: ergo est perpetuum, vel æternum.

RESP. AD ARGVMENTA.

Ad primum dicendum, quòd sicut probauimus æternitatem sacerdotij Christi, quia in posterum nunquam exurget aliud sacerdotium, sic etiam probauimus æternitatem dicti sacerdotij ex identitate, & vnitatem sacerdotis; cum sicut sacerdotio Christi non succedit aliud sacerdotium, ita nec sacerdoti Christo succedit alius sacerdos, & quia mensura successiva est tempus, consequens est, quòd Christi sacerdotium, quia in eo non cadit successio, per se, & directè non mensuretur tempore.

Vel dicendum, quòd omnes sacerdotes sub sacerdotio Christi possunt dici vnus sacerdos: tum ratione vnus offerentis, quia omnes asserunt in persona vnus sacerdotis Christi, vnde cum conficit quilibet sacerdos dicit: *Hoc est corpus meum*. constat autem, quòd corpus, quod conficit sacerdos, non est corpus ipsius sacerdotis, sed est corpus Christi: omnis ergo sacerdos loquitur in persona Christi: tum ratione rei oblatæ, quia omnes offerunt vnã, & eandem rem, videlicet corpus Christi verum, non solum vnũ, & idem specie, sed vnũ, & idem numero, quod Christus traxit de Virgine, quod fuit eleuatum in Cruce, resurrexit à mortuis, & cum quo Christus ascendit in Cœlum, tum tandem ratione commemorationis; cum enim hoc sacramentum celebramus, commemoramus mortem Christi, vel annunciamus mortem eius, iuxta illud Lucæ 22. *Accepto pane*

Omnes sacerdotes sub sacerdotio Christi possunt dici vnus sacerdos ratione offerentis, rei oblatæ, & cõ memoratio nis, id est ibi vt sic non est successio, neq; mors, licet sacerdotes puri homines quotidie moriantur.

gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur, hoc facite in meam commemorationem. & 1. ad Cor. cap. 11. *Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabit.* Patet ergo ex dictis, quomodo sub sacerdotio Christi omnes sacerdotes possunt dici vnus sacerdos ratione eorum, qui conficiunt, & offerunt, quia omnes conficiunt in persona Christi: ratione rei, quam offerunt: & ratione eius, quod commemorant, quia omnes commemorant eandem mortem Christi.

Ad secundum dicendum, quòd Apostolus cum dixit, *translato sacerdotio &c.* loquutus fuit de sacerdotio Leuitico, non de sacerdotio Christi.

Translatio operis sacerdotio Leuitico, non sacerdotio Christi.

Ad tertium dicendum, quòd Christo non successerunt alij sacerdotes propter rationes adductas in responsione ad primum, nisi velimus loqui de successione sacerdotum materialiter, quod non est ad propositum, quia non est succedere in sacerdotio, neque in oblatione, neque in persona Christi, quæ manet in æternum.

Negatur minor 2^a q^uam 1^a.

DISTINCTIO XXI.

OST prædicta considerandum est, &c. Postquam in superioribus distinctionibus proximè præcedentibus determinauit Magister

de gratia, scientia, & defectibus, quos Christus in humana natura assumpsit; & de his, quæ per naturam assumptam fuit operatus, id est de meritis ipsius: In præsentis distinctione tractat de morte, quam in natura humana sustinuit, & diuiditur in duas partes, in quarum prima quærit vtrum mors fuerit in Christo per separationem diuinitatis à carne. In secunda supposito, quòd non, ostendit qua ratione Christus dicatur mortuus, secunda pars incipit ibi: *Recedete verò anima &c.* Prima pars diuiditur in duas partes, primò enim proponit quæstionem, secundo eam determinat.

minat. Secunda pars incipit ibi: *Quidā putauerunt carnē, &c.* & hæc secunda diuiditur adhuc in duas partes: primò enim quorundā excludit errores: secundò veritatem cõfirmat. Secūda pars incipit, ibi: *Sicut Augustinus super Io. dicit, &c.* Prima istarum diuiditur in partes duas: primò enim excludit erroris probationē sumptam ex ratione, & autoritate Ambrosij. Secundò excludit probationem supradicti erroris, sumptā ex autoritate Athanasij. Secunda pars incipit, ibi: *Alij quoque autoritate, &c.* prima istarum diuiditur in tres partes; in prima ostendit rationem ipsorum; in secunda autoritatem, quæ pro eis facere videtur; in tertia soluit. Secunda pars incipit, ibi: *Alij quoque autoritate nituntur, &c.* Tertia ibi: *Quibus respondemus, &c.*

Prima verò pars, in qua includit probationem supradictam ex autoritate Athanasij, diuiditur in partes tres: primò enim ponit obiectionem ex autoritate Athanasij. Secundò ostendit, quòd illa autoritas non fuit pro eis. tertio autoritatem exponit. Secunda pars incipit ibi: *Quibus respondemus, &c.* Tertia ibi: *Sciendum est ergo, &c.* & sic terminatur sententia præsentis distinctionis.

Circa hanc distinctionē queremus duo.

Primum de instanti, in quo Christus non viuebat.

Secundum de identitate Christi in triduo.

DISTINCTIONIS XXI.

Primæ Partis

QVAESTIO PRIMA PRINCIPALIS.

De ultimo instanti vitæ Christi.

QUIA in prima parte istius distinctionis Magister tractat de morte Christi per separationē animæ à corpore, & non à diuinitate, quia nec anima, nec caro fuit in morte à Verbo diuisa, ita vt aliquo

A modo fuerit vnio soluta: ideo hoc supposito, quærimus vnum, videlicet.

Vtrum sit dare vltimum instans, in quo Christus viuebat.

ARTICVLVS I. ET VNICVS.

Vtrum sit dare vltimum instans, in quo Christus viuebat. Conclusio est negatiua.

Aegid. quodlib. 4. q. 5.

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd sit dare vltimum instans, in quo Christus viuebat: quia quicquid viuit, in aliquo tempore, viuit in quolibet illius temporis: loquendo ergo de tempore, in quo vixit Christus, viuebat in quolibet illius temporis: ergo viuebat in vltimo instanti illius temporis.

Præterea. Cum ex aqua fit ignis, debet dari vltimum instans, in quo non est aqua, & primum instans, in quo est ignis: ita in morte Christi erat dare vltimum instans, in quo viuebat, & primum instans, in quo non viuebat.

Præterea. In eodem instanti non possunt verificari duo contradictoria: si ergo non esset dare vltimum instans, in quo Christus viuebat, in instanti vno verificarentur ista duo, Christus viuit, & Christus non viuit, quod est impossibile.

IN CONTRARIVM est, quia si esset dare vltimum instans, in quo viuebat, cum sit dare primum instans, in quo fuit mortuus: & inter quælibet duo instantia sit dare tempus medium, in illo tempore medio nec fuisset viuus, nec mortuus: nam illud tempus fuisset post vltimum instans vitæ: ergo in illo tempore non vixisset, & fuisset ante primum instans mortis, ergo non fuisset mortuus, quod est inconueniens.

Inter duo instantia sē per mediat tempus.

RESOLVTIO.

Non datur vltimum instans, in quo Christus vivebat, sed primum, in quo incipit esse mortuus, quia non dantur duo instantia, sed duo tempora, & vnum instans, quod est tribuendum posteriori tempore: idque ratione eius, quod est de tempore: partium temporis. & ipsius temporis, ostenditur.

RESPONDEO dicendum, quòd hæc quæstio mota de vita Christi adaptari potest ad corruptionem cuiuslibet rei. Vt si ex igne fiat aqua: si est dare vltimum instans, in quo est ignis, & primum, in quo est aqua, in tempore medio nõ esset ignis, neque aqua; dicemus ergo, quòd tempus, quo mensurantur res corruptibiles, & quo mensurabatur vita Christi, prout vivebat vita mortali, fundatur in motu primi mobilis; & quia motus primi mobilis semper est continuus, oportet huiusmodi tempus quamdiu durat esse quid continuum. In continuo autem non est dare duo indiuisibilia simul: Cum ergo ex viuo fit mortuum: vel cum ex aliquo fit aliquid, non est ibi dare duo instantia sine tempore medio: sed est ibi dare vnum solum instans copulans vnã partem temporis cum alia. Si ergo ex igne fit aqua, quia nunquam est singulare medium, in quo nec sit ignis, nec sit aqua: non dabimus vltimum instans, in quo sit ignis, & primum, in quo est aqua, quia inter illa duo instantia caderet medium: & inter esse ignem, & esse aquam nullum cadit medium: vel ergo dicemus, cum ex igne fit aqua, quòd per totum tempus fuit ignis, & in instanti, ad quod copulatur illud tempus, incipit esse aqua: vel quòd in vltimo instanti illius temporis fuit ignis, & in tempore, quod immediatè copulabatur ad illud instans fuit aqua. Sunt ergo ibi duo tempora, vnum in quo est ignis, & aliud in quo est aqua: sed inter illa duo tempora non cadit nisi vnum instans: illud ergo instans, vel dabimus igni, qui esse desinit, vel dabimus aquæ, quæ esse incipit. Vtrique autem illud instans dare non possumus, quia non potest esse, quòd in eodem instanti aliquid sit ignis, & aqua: nec po-

Tēpus, quo mensurabatur vita Christi fundabatur in motu primi mobilis.

Inter duo tēpora non cadit, nisi vñ instans.

A test dici, quòd neutri detur, quia cum ex aqua fit ignis, nullum est dare instans, in quo nec sit aqua, nec ignis: igitur si huiusmodi instans dandum est alteri eorum secundum sententiam Philosophi in 8. Physic. dandum est posteriori. Si ergo ignis fit aqua, quia prius fuit ignis, & postea aqua, non dabitur vltimum instans, in quo fuit aqua: sed dabitur primum instans, in quo incipit esse aqua. Sic in proposito, si aliquid prius est viuum, & postea incipit esse mortuum, non dabimus vltimum instans, in quo vivebat, sed primum instans, in quo incipit esse mortuum. Dicimus enim, quòd per totum tempus vivebat, & in instanti, quod copulabatur ad illud tempus, incipit esse mortuus.

Instans dandum est posteriori, quando ex aliquo fit aliquid.

B Possumus autem assignare triplicem rationem eius, quòd ait Philosophus in 8. Physic. videlicet, quòd instans semper est posterioris rei, & non prioris. Prima ratio sumitur ex parte eius, quod est de tempore. Secunda ex parte partium temporis. Tertia ex parte ipsius temporis.

Arist. 8. phy sic. c. 11.

C Prima sic patet; dictum est enim, quòd non est dare, nisi vnum instans, inter duas partes proximas temporis. dictum est etiam, quòd illud instans non potest vtriusque rei esse prioris, & posterioris, quia tunc simul esset aliquid sub oppositis formis. Nec etiam esse potest, vt sit nullius, quia tunc in transmutatione esset dare instans, in quo subiectum, nec esset in forma proposita, nec sub opposita, quod esse non potest; quia agens naturale expoliando inducit, & inducendo expoliat. Dabitur ergo illud instans alteri tantum. Dignius est autem, vt detur rei posteriori, quæ magis habet de entitate, quia esse incipit, quàm rei prioris, quæ minus habet de entitate, quia esse desinit; oportet autem in mensura quandam analogiam seruare: vt quod plus habet de entitate, detur ei, quod plus habet de entitate: instans autem plus habet de entitate, quàm tempus, ideo debet dari rei, quæ plus habet de entitate. Tempus autem, quod habet minus de entitate, dabitur rei, quæ minus de entitate habet. Quod autem instans plus habeat de entitate, quàm tempus; patet ex parte eius, quod est de tempore: nam

Agens naturale expoliando inducit, & inducendo expoliat.

Instans debet dari posteriori, quia plus habet de entitate.

Instans plus habet de entitate, quàm tempus.

non

non est de tempore nisi instans; si ergo de tempore non est nisi instans, consequens est, quòd instans plus habeat de entitate, quàm tempus. Ex parte itaque mensurarum sunt duo, quorum vnum plus habet de entitate, vt instans; aliud verò minus, vt tempus: res enim mensuratae sunt duae, quarum vna minus habet de entitate, vt res prior, quae esse definit, alia verò plus, vt res posterior, quae esse incipit; res enim prior tendit ad non esse, res posterior incipit esse: instans ergo, quòd plus habet de entitate, dabitur rei posteriori: vt si materia prius sit sub forma ignis, & postea sub forma aquae, instans illud medium, quod diuidit inter tempus, in quo prius fuit ignis, & postea est aqua, non dabitur rei priori, idest, igni, qui esse definit; sed posteriori, idest aquae, quae esse incipit: priori autem dabitur tempus, & dicemus, quòd per totum tempus fuit ignis, & in instanti incipit esse aqua.

Esse permanenti consistit in simultate partium: esse verò successiuorum in ordine partium.

Secunda via ad hoc idem sumitur ex parte partium temporis; ostensum est enim, quòd instans plus habet de entitate, quàm tempus, ex parte eius, quod est de tempore, quia non est de tempore nisi instans: sed quòd hoc sit verum, & quòd instans plus habeat de entitate, quàm tempus, patet ex parte partium temporis. Nam aliter sunt successiuæ, & aliter permanentia: esse enim permanentium est ex simultate partium: Successiuorum verò in ordine partium: ideo enim motus est, quia partes eius, secundum quandam ordinem sibi ipsis succedunt: sic etiam, & tempus est, non quia partes temporis simul sint, sed quia sibi inuicem ordinatè succedunt: Iste autem ordo partium temporis non potest fundari, nisi in eo, quod est de tempore, scilicet in ipso nunc. Igitur nunc, in quo fundatur ordo partium temporis, ex quo ordine dicitur esse tempus, habet plus de entitate, quàm tempus. Arguatur igitur tunc, vt prius, quòd si instans plus habet de entitate, quàm tempus, plus dabitur rei posteriori, quae entitatem accipit, & quae esse incipit, non priori, quae entitatem perdit, & quae esse definit.

Tertia via ad hoc idem sumitur ex parte ipsius temporis. Imaginabimur enim,

A quòd *nunc* est id, quod fuit, tempus autem est ipse fluxus: ideo tempus materialiter est idem, quod motus: nunc verò est idem quod substantia rei mobilis: cum ergo mobile, vel substantia rei mobilis plus habeat de entitate, quàm motus, nunc plus habebit de entitate, quàm tempus, dabitur ipsum *nunc*, quòd plus habeat de entitate, rei posteriori, quae esse incipit, non priori, quae entitatem perdit.

Nunc temporis est id quod fuit, & tempus est ipse fluxus.

B Si ergo Christus prius fuit viuus, & postea incepit esse mortuus, instans illud, quod diuidebat inter tempus vitae, in quo anima erat coniuncta corpori, & tempus mortis, in quo anima erat separata, non dabitur coniunctioni animae, quae esse definit: sed separationi, quae esse incipit. Non enim dabimus vltimum instans, in quo anima fuit coniuncta corpori, sed dabimus primum instans, in quo fuit separata à corpore: dicemus enim, quòd per totum tempus Christus fuit viuus, & fuit anima coniuncta corpori, & in instanti, quod copulabatur ad illud tempus, fuit anima separata.

Non datur vltimū instans, in quo anima Christi fuit coniuncta corpori: sed datur primum instans, in quo fuit separata à corpore.

C RESP. AD ARGUMENTA.

Ad primum argumentum dicendum, quòd quicquid viuit in aliquo tempore viuit in quolibet, illius temporis: verum est, prout viuit in illo tempore. Christus autem vixit per aliquod tempus, cum exclusione instantis, ad quod copulabatur illud tempus: illud ergo instans non erat illius temporis, prout erat mensura vitae, quia non pertinebat ad vitam, cum in illo instanti esset mortuus. Vixit ergo Christus per aliquod tempus, & vixit in quolibet illius temporis, prout illud tempus pertinebat ad vitam; ex hoc ergo non sequitur, quòd vixit in vltimo instanti illius temporis, quia illud vltimum instans, vt dictum est, non pertinebat ad vitam; & per hoc patet responsio ad secundum, & tertium.

Negatur argumenti consequentia, quia illud vltimū instans non pertinebat ad vitam.

DISTINCTIONIS XXI.

Secundæ Partis Principalis

QVAESTIO VNICA

De identitate Christi hominis in triduo mortis eius.

SUPER secunda parte principali huius distinctionis, in qua Magister tractat de ratione, qua Christus dicatur mortuus, videbimus tria.

Primum. Vtrum Christus in triduo fuerit idem homo.

Secundum. Vtrum in homine sit tantum vna forma substantialis.

Tertium. Vtrum sit possibile, aliquas dispositiones accidentales præexistere in materia ante animam.

ARTICVLVS I.

Vtrum Christus in triduo fuerit idem homo. Conclusio est affirmatiua.

Aegid. in Defens. ar. 7. D. Th. in de quodlib. idem D. Th. 3. p. q. 50. art. 4. Caiet. Med. ibidem. Fauent. in 3. sent. d. 22. disp. 51. Scotus eadem d. q. 1. D. Bonau. in 3. sent. d. 11. q. 1. art. 2. Richar. & Dur. in 3. dist. 22. q. 1.

DE FENDIT Aegidius hic doctrinam sui præceptoris D. Thomæ, & ait. D. Thom. quodlib. 11. q. 1. vbi querit. Vtrum Christus in triduo fuerit idem

homo; in responsione principali, dicit sic: Non potest dici, quòd corpus Christi simpliciter fuerit idem numero, quia quælibet differentia substāialis excludit idem

A simpliciter: animatum aut est differentia substantialis, & mori est corrumpi. Nec iterum potest dici, quòd sit simpliciter non idem, vel aliud, quia non est secundum totam substantiam non idem, aut aliud.

Dicebant aduersarij D. Thomæ, ipsum sanctum Doctorem retractasse dictam positionem: sed quia retractatio non inuenitur scripta, ideo &c.

B Dicendum, quòd corpus Christi mortuum in triduo fuit idem corpus numero simpliciter: non solum propter vnitatem suppositi diuini, quòd solum ibi erat, sed etiam propter vnitatem formæ substantialis corporis, in quantum corpus: eadem enim est forma corporis viui, & mortui.

Ad rationem dicendum, quòd animatum non est differentia substantialis corporis, vt corpus est: sed in quantum viuum: est enim aliquid verè corpus sine anima: vnde mori est corrumpi, non corporis, vt corpus, sed corporis viui in quantum viuum fuit. & catholicè est credendum, & tenendum, quòd fuit idem simpliciter, quia eandem habuit materiam, & formam substantialem, vel corporalem.

Opinio aduersariorum D. Thomæ, quòd corpus Christi in triduo fuit idem simpliciter propter eandem materiam, & eandem formam substantialem, & corporalem.

Aliter dici potest ad rationem, quam insinuat, quæ sic formari potest. Differentiæ substantiales secundum Porphyrium faciunt aliud: sed animatum, & inanimatum sunt differentiæ substantiales corporis secundum eundem: ergo faciunt corpus aliud, & aliud: ergo corpus Christi prius animatum, & postea inanimatum, est aliud, & aliud.

D Dicit potest, quòd inanimatum dupliciter accipi potest, scilicet priuatiuè, & sic non est differentia constitutiua, quia priuatio nihil constituit: ergo sic nec etiam est differentia diuisiua, quia secundum Porphyrium eadem sunt differentiæ diuisiua generum, & constitutiua specierum: Inanimatum ergo sic acceptum priuatiuè, non facit corpus Christi aliud: immò potius arguit, quòd sit idem numero: absentia enim certæ formæ fit in eadem secundum numerum, vbi fuit presentia, sicut dicitur in prædicamentis, quòd priuatio, & habitus dicuntur circa idem aliquid: & hoc modo succedit

Inanimatum priuatiuè.

Inanimatè
positiue.

inanimatum animato in corpore Christi. A
Alio modo accipitur inanimatum in
diuisione corporis, scilicet positiue: po-
sitiuam enim oportet esse differentiam,
quæ constituit inferius, & diuidit supe-
rius, & sic acceptum inanimatum facit
aliud: sic autem non accipitur in corpo-
re Christi mortui, vel in quolibet alio.

IN CONTRARIUM est D.
Thomas vbi supra.

RESOLVTIO.

*Christus in triduo habuit idem numero
corpus simpliciter ratione suppositi di-
uini.* B

Defensio
doctrinæ
D. Thomæ.

RESPONSIO ad hæc secundum
D. Thom. est, quod corpus Christi vi-
uum, & mortuum fuit idem numero sim-
pliciter ratione suppositi, vt dictum est in
defensorio in responsionibus ad obiecta
contra primam partem art. 3. Responsio-
nes verò, quas hic afferunt ad argumen-
tum D. Thomæ, nihil valent, sicut patet in-
tuenti, & diffusius patebit in duobus se-
quentibus articulis. Quod enim primò
affirmant, quod eadem est forma substan-
tialis viui, & mortui, est contra Philoso-
phum, & contra omnem (vt creditur) ve-
ritatem. Quod verò, quasi corrigendo se,
dicunt de inanimato priuatiue, & positiue
sumpto, fictitium est secundum Philoso-
phum, & omnes eum intelligentes: nun-
quam enim est priuatio formæ substantia-
lis, nisi cum priuatione alicuius, quæ non
compatitur secum præcedentem priua-
tionem.

Quod verò dicunt, quod priuatio, &
habitus habent fieri circa idem, sic intel-
ligitur secundum Philosophum, quod
priuatio, & habitus in genere accidentis
habent fieri circa idem subiectum actu
existens: sed in genere substantiæ circa
materiam primam, quæ est ens in poten-
tia, sicut patet per eundem Philosophum
vbique. Veritas huius articuli
clarior apparebit ex
duobus sequen-
tibus.

ARTICVLVS II.

*Utrum in homine sit tantum vna for-
ma substantialis. Conclusio est
affirmatiua.*

Aegid. in Defens. D. Thomæ super p. p. ar. 31. D. Thom.
1. p. q. 76. art. 3. Caiet. Bannes ibidem, Alfonsi To-
let. 2. de Anima. q. 1. art. 2. Antonius Ruuius
lib. 1. de Anima q. 6. Arg. 4. sent. d.
13. art. 1. ante medium.

IVVS Thomas in p.
p. q. 76. art. 3. in re-
sponse principali,
dicit, quod in homine
est tantum vna forma
substantialis, scilicet
anima intellectiua,

qua homo est animal vegetabile corpus,
Quod probat primò sic in libro de Ecclē-
siasticis dogmatibus. neque duas animas
dicimus esse in homine, sicut Iacobus, &
alij heretici scribunt, vnam animam, quæ
corpus viuificat, & qua animatur corpus,
& immixta sit sanguini, & aliam spiritua-
lem, quæ rationem ministret. Sed dicimus
vnam, & eandem esse in homine, quæ &
corpus sua societate viuificat, & ipsum
sua ratione disponit.

Et arguit sic. sicut homo est in genere
animalis, ita & in genere corporis anima-
ti, & corporis, & substantiæ: sed per vnam,
& eandem formam, quæ est anima, est
homo, & animal, vt ex supradicta autho-
ritate patet, ergo ex eadem ratione per
vnam, & eandem formam collocatur in
generibus superioribus, & sic nõ præexistit
ante animam animalis forma in materia.

Secundo sic, nihil est simpliciter
vnum, nisi per formam vnam, per quam
res habet esse; est autem homo simpliciter
vnum; ergo tantum habet vnam formam,
scilicet animam.

Tertio apparet hoc impossibile ex
modo prædicationis. Quæ enim sumuntur
à diuersis formis, prædicantur de se
in vicem, vel per accidens, si formæ ad in-
vicem non sunt ordinatæ, vt album, &
dulce: vel si formæ sint ad in vicem ordi-
natæ, tunc est prædicatio per se, secundo
modo dicendi per se: ergo si aliã sit for-
ma,

Iacobus ha-
reticus, ex
quo proces-
serunt Ia-
cobitæ.

Per eandem
formam ho-
mo ponitur
in pluribus
generibus.

ma, qua dicatur animal, & alia, qua dicatur homo, sequitur vnum prædictorum, scilicet, quod vel est prædicatio per accidens, si hæc duæ formæ nõ sint ordinatæ ad inuicem, vel quod sit prædicatio per se, secundo modo per se, si vna earũ sit præambula ad alteram, vtrumque autem istorum manifestè, falsum est, quia animal prædicatur de homine per se, non per accidens, homo enim nõ ponitur in diffinitione animalis, sed è conuersò. Oportet ergo eandem, formam esse per quam aliquid est animal, & per quam aliquid est homo, alioquin homo non esset verè vnum, nec animal per se de homine predicaretur.

Quartò apparet hoc esse impossibile, ex hoc, quòd vna actio animæ, cum fuerit intensa impedit aliam, quod nullo modo contingeret, nisi principium actionis esset per essentiam vnum.

Præterea. 2. de Anima comparat Philol. huiusmodi diuersas animas ad diuersas species figurarũ, quarũ vna continet aliã, sicut pentagonũ continet trigonum, & excedit: sic igitur anima intellectiua habet in virtute, quicquid habet sensitiua brutorum; & anima vegetatiua, siue nutritiua plantarum: sicut igitur superficies, quæ habet figuram pentagonam, nõ per aliã figuram est pentagona, & per aliã tetragona, quia superflueret tetragona, ex quo in pentagona continetur: ita nec per aliã formam est animal, & per aliã homo, sed per vnã, & eandem.

Præterea. In responsione quarti articuli dicit, quòd si alia forma substantialis in homine præcederet animam intellectiua, anima non daret esse simpliciter, sed secundum quid: nec per eius accessum, & recessum corpus generaretur, & corrumpere-
 tur simpliciter, sed solum secundum quid, quæ sunt manifestè falsa; ergo oportet, quòd sicut anima continet virtute sua vegetatiuam, & sensitiuam: ita etiam virtute sua contineat omnes alias formas superiores & ita in homine facit, quicquid animæ priores faciunt in alijs. Hæc Diuus Thomas.

Contra quem dicunt aduersarij, hanc positionem de vnitæte formæ substantialis reprobari à Magistris: primò quia ex ipsa sequuntur plura contraria fidei Catholice; secundò, quia contradicit philosopho Aegid. super iiii. Sent.

A phia: tertio, quia repugnat sacræ doctrinæ, & Scripturæ.

Primum patet, quia fides ponit, vnum esse corpus numero, quod Filius Dei sumpsit de Virgine, quod Virgo peperit, quod in cruce pependit, vnum, & idè fuit mortuum in patibulo, & sepultum in triduo, si autem illius corporis Christi non fuisset alia forma substantialis, quàm anima intellectiua, postquam illa fuit separata, vel remansit materia prima sola, vel alia forma substantialis fuit introducta.

Ex quibus sequitur, quòd nõ fuerit idem numero in patibulo, & sepulchro: si enim remansit sola materia prima, non erat corpus, ergo nec idem corpus numero, materia enim prima non est corpus.

Præterea. Ex hoc sequuntur multa contra fidem de corpore Christi mortuo, scilicet, quòd non fluxisset ex eo sanguis, & aqua, cuius contrarium docet Euang. Ioan. Item quantum non fuisset, quia materia prima non habet situm de se, nec locum.

Præterea. Materia prima neque est grauis, neque leuis. corpus autem Christi in triduo fuit graue, & multa sequuntur inconuenientia.

Si verò dicatur propter hoc, quòd alia forma substantialis virtute cœli sit introducta, sequitur, quòd viuum, & mortuum non fuit idem numero, vbi enim est alia forma substantialis, ibi est aliud corpus, ergo in triduo non fuisset corpus, quod assumpsit.

Præterea. Fides ponit, quòd in Sacramento Altaris totus panis conuertitur in totum corpus Christi. Si ergo in vero corpore Christi non est nisi materia prima, & anima, cum panis non conuertatur in animam, quia corpus non conuertitur in spiritum, sequitur, quòd panis conuertitur in materiam primam, quod est contra fidem, & contra illud verbum Domini: Hoc est corpus meum; non dicit, hæc est materia mea.

Præterea. Fides ponit, quòd omnes alij à Christo contraxerunt originale peccatũ, non ex hoc, quòd anima sit peccatrix, vel causa originalis peccati: sed ipsa munda, creata à Deo ex vnione ad carnem, ex primis parentibus introductam naturali propagatione, & in ipsis originaliter infectã, non ex vnione ad materiam primam. Si

A a a ergo

Anima intellectiua virtualiter continet omnes alias formas sibi inferiores in homine, ipsam animam in introductione præcedentis.

Ioan. 6. 12.

ergo in homine non esset nisi anima, & materia prima, ex parte animę non potest contingere peccatum originale, quia nec fuit in primo parente, nec Deus creando dat animę originale peccatum, quia tunc antequam fuisset peccatum actuale. Adę, fuisset in eo peccatum originale, & etiam vbicunque fuisset materia prima, ibi fuisset originale peccatum, quod falsum est: sequitur ergo, quod in homine non esset peccatum originale, nec fuit, si vna forma sola est in homine, scilicet anima intellectiua.

Secundò reprobatur, quia contradicit philosophię, si sola anima intellectiua immediatè est perfectio materię primę, tunc in homine non esset forma animalis, nec mixti, de quibus philosophia multa dicit, & scribit, & sic cessabit studiũ medicinę.

Pręterea. Forma vna, & eadem numero dabit esse corporale, & spirituale; & per consequens simul erit corporalis, & spiritualis. Item quod materia sit grauis, vel leuis, & quod habeat corpus ab anima, quod sit graue, vel leue, & non ab elemento dominante in corpore.

Item repugnat sacre Scripturę Io. c. 3. *Soluite templũ hoc, & in triduo reedificabo illud; & sequitur, hoc autem dicebat de templo corporis sui.* Constat autem, quod idem corpus numero supponitur, cum dicit hoc, & demonstratur, cum dicit illud, per ly hoc, demonstratur corpus Christi viuum, & per ly illud, mortuum, dum fuit sine anima, & idem numero, quod non esset verum, si non esset in corpore Christi alia forma substantialis pręter animam: ergo plures formę substantiales fuerunt in corpore Christi, & in alijs, quia vnus naturę fuit homo nobiscum. Vnde Anselmus Monolo c. 17. cum aliquis homo dicatur corpus, & rationalis, & homo, non vno modo, sed alia ratione hæc dicuntur, secundum aliud autem est corpus, & secundum aliud est rationale. Et Aug. lib. retract. c. 58. illud quoque temerè dictum est à summa essentia speciem tribui corpori per animam, quę est, qua quantum est, & qua corpus est. Corpus ergo per animam subsistit, etiam in eo ipso, quo animatur, siue vniuersaliter vt numerus, siue particulariter, vt quodcunque animal, Hoc quoque totum prorsus temerè di-

ctum est. His ergo verbis retractat Augustinus, quod dixerat de immortalitate animę. Si ergo dicendum est temerè, quod anima dat speciem corporalem, idest formam, quę est in quocunque esse, & hoc dicit prædicta positio: restat per Augustinum, quod temerè dixerit: sed contra hoc videtur esse, quod dixit in quæstione 75. artic. 5. in respons. ad quæst. Si anima est composita ex materia, & forma, nullo modo posset dici forma corporis, cum materia nullius sit forma.

D. Th. p. p.
q. 75. ar. 5.
in resp. q.

Respondetur, quod sicut ponimus virtutem animę sensitiuę perficere materiam grossiorem, mediante corpore subtili, quod est spiritus, qui est delectatiuus huiusmodi virium, vt vult Aug. in lib. de differentia spiritus, & animę, ita ponimus formam animę intellectiue primò perficere materiam suam spiritualem, & mediante hac, materiam suam corporalem. Dico ergo, quod materia animę non est forma corporis, sed mediante ipsa anima informat corpus.

Fundamentum aduer-
sariorum,

Ad proposita autem D. Thomę argumenta respondere nituntur, & ad primum dicunt, quod in vno corpore vna est anima, quę corpus viuificat, & ratione discernit, verum est, scilicet, quod est vna rationalis, quę totum complet, & perficit; sunt autem alię duę, quę sunt incomplete, quę dant esse incompletum corpori humano, quod perficitur, & completur adueniente anima rationali. Vnde, quando aliqui dixerunt tres animas esse in homine loco distantes, vnam in epate, aliam in corde, aliam in cerebro, fortè eos mouit, quod anima actiones, quas non potest exercere sine corpore, facit mediantibus spiritibus, & ideo vnam ponebant in epate, quę per spiritus naturales facit operationes naturales, & aliam in corde, quę per spiritus vitales facit operationes vitales, aliam in cerebro, quę per spiritus animales, facit operationes animales. Alij autem, qui ponebant duos spiritus tantum, scilicet, vitales, & animales, tantum duas animas posuerunt, vnam in corde, aliam in cerebro, volentes eam, quę est in corde, facere per spiritus vitales operationes vitales, & etiam illas, quas nos nunc dicimus naturales.

Nituntur sol-
uere aduer-
sarij D. Th.
eius ratio-
nes, in prin-
cipio alla-
tas.

Potest ergo dici, quod non debent poni
duę

duæ animæ eo modo, quo isti posuerunt. Vel potest dici, quod vegetatiua, sensitua, & intellectiua sunt tres formæ, quæ cum se habeant secundum esse completum, & incompletum, secundum potentiam, & actum conuenientes quoad essentialem vnitatem: ideo eas plures animas nolunt dicere, sed vnam.

Vel potest dici ad illud primum, & forsitan melius, quod non concludit, in homine esse tantum vnam formam substantialem, sed tantum vnam animam, quod plures concederent, & de hoc non est modo quæstio.

Adhuc potest dici, quod liber Ecclesiasticorum Dogmatum totus est æditus contra diuersas hæreses, sicut patet inspicienti libri processum. Vnde caput allegatum non intendit negare in homine animam vegetatiuam, sensitiuam, & intellectiuam, siue rationalem, vt Philosophi posuerunt. Si enim hoc negare intendisset, nunquam dixisset neque tres animas in homine esse dicimus. imò potius neque duas animas esse in homine dicimus. Vnde dicendum, quod intendebant negare duas animas in homine, sicut hæretici posuerunt, fortè sicut Massabæi, de quibus Io. Damasc. lib. de hæresibus c. 48. dicit, quod inter multos errores istorum, iste fuit vnus. Oportet hominem possidere duas animas, vnam communem omnibus, aliam supercœlestem. Signum autem, quod contra illam hæresim dictum sit istud, videtur esse, quod capitulo 3 dixit. Neque duas animas in homine esse dicimus, sicut Iacobus, & alij Syrorum scribunt. Damasc. autem de suprascripta hæresi dicit. Ita manifestata hac egritudine à Syria eieci sunt, in Pamphiliam autem recesserunt.

Ad secundum dicendum, quod quælibet istarum formarum dat aliquod esse, sed sicut prima forma est in potentia ad secundam completiuam ipsius, ita esse, quod dat prima forma, est incompletum, & in potentia ad esse completum, pluralitas ergo formarum non est contra vnitatem compositi essentialem, nisi sint tales, quæ non se habeant secundum esse incompletum, & completum, ita vt non possint conuenire ad aliquam vnitatem essentialem.

Ad tertium dicitur: Hic homo est animal, & est prædicatio per accidens. Respõ-
Aegid. super iij. Sent.

A detur non oportere: Quia formæ ordinatæ, quæ prædicantur ad inuicem, sunt duplices, quædam enim sunt accidentia illi supposito, quæ prædicantur de se inuicem prædicatione accidentali, sicut cum dicitur superficies est coloratum, quia nec superficies est de essentia subiecti, nec coloratum reponitur in specie completa per colorem, qui accidit ei. Aliæ autem formæ sunt de essentia suppositi, ratione cuius de se inuicem prædicantur etiam in concretione, vbi nequaquam est prædicatio accidentalis.

B Ad quartum dicendum, quod actio vnitus potentiæ intensè non impediret aliam, nisi essent fundatæ in eadè essentia, immò addo hoc non oportere, sed potius quod illæ essentia naturalè, & essentialè habeant colligantiam. Item potentiæ illis correspondentes impedire se possunt in suis actionibus, & passionibus corporis, & corpus copatur anime, & sequitur eam in suis actionibus, quas illa habet, non propter fundationem in eadè essentia, sed propter vnionem ad inuicem, vt perfectio, & perfectibile, & sic est de anima vegetatiua, sensitua, & intellectiua in homine. Exemplum ad hoc. C Si lignum graue cum leui ponatur, & immergatur: videtur, quod graue, cuius est motus deorsum, impediatur actionem leuis, multò magis hoc fieret, si vnum esset alteri colligatum naturaliter. Vnde Auic. 6. naturalium par. 2. c. 7. ita dicit: quælibet virtus, si non haberet, in quo coniungeretur alteri, non prohiberet alteram virtutem ab operatione sua, scilicet, si instrumentum non esset commune, nec aliquid aliud, in quo coniungerentur, esset commune.

D Ad quintum argumentum de similitudine ad figuras, dicendum, quod similitudo non debet intelligi in omnibus, sed in aliquo, & in aliquo non: est enim in hoc similitudo, quod sicut pentagonum non habetur, nisi prius habitis quatuor angulis, sic intellectiua non habetur, nisi præhabita vegetatiua, & sensitua. Item sicut pentagonum præsupponit ante se tetragonum in potentia, & sub esse incompleto, sic intellectiuum præsupponit ante se vegetatiuum, & sensitiuum in potentia, & sub esse incompleto. Sed dissimilitudo est in hoc, quod illi quatuor anguli, quos supponit pentagonum, & tetragonum, sub esse incompleto, sunt de essentia pentagoni,

Liber de Ecclesiasticis Dogmatibus contra diuersas hæreses est factus, & inter debet in loco citato negare ab homine diuersas animas, sicut hæretici ponebant.

quando est completū, vegetatiua autē, & A
sensitiua non sunt de essentia intellectiue.

Ad sextum, cū dicit, quòd aliter
intellectiua non daret esse simpliciter.
Respondetur, quòd si per esse simpliciter
intelligat totum esse, quod est in cōposi-
to, verum est, quòd non dat illud esse to-
tum, quod datur per formas præcedentes,
sed esse quòd dat, est completiuum, &
perfectiuum omnium formarum præce-
dentium, & esse illarum formarum. Si au-
tem intelligatur esse simpliciter, prout di-
uiditur ex opposito, contra esse, quod dat
accidens, secundum quem modum dicit
Philos. 1. de Gener. quòd quando genera-
tur substantia, dicitur generatio simplici-
ter. Dico, quòd forma intellectiua dat
esse simpliciter, quia sicut formę præcedē-
tes erant in potentia ad illam, tanquam ad
essentiale complementum, sic etiam esse
formarum præcedentium ad esse eius, &
ideo in aduentu formę completiue est ge-
neratio vera, vel generationis essentiale
complementum, quamuis non sit gene-
ratio vera in aduentu formę accidentalis.

IN CONTRARIUM est Diuus
Thomas vbi supra.

RESOLVTIO

*In homine est tantum vna forma substan-
tialis, secundum D. Thom. Patet ex de-
terminatione facta contra Iacobum Ha-
reticum: ex vnitae ipsius esse; ex prædi-
catione per se: ex impedimento, quod vi-
demus facere vnam actionem alteri
actioni in homine: ex continentia perse-
ctionum in anima intellectiua: & ex
esse simpliciter, quod tribuit homini.*

RESPONSIO ad hæc, secundum D.
Thom. multifariè, multisq. modis Magi-
stri, & multi circa vnitatē formę substan-
tialis eiusdem rei laborauerunt, quidam
istam vnitatem impugnantes, alij verò è
conuersò, rationibus, & autoritatibus
Philosophorum ipsam declarantes. No-
stra autem intentio in proposito erit osten-
dere, quòd nullū inconueniens, vel here-
sis sequitur ex ista positione, & quòd isti
per sua responsa ad argumenta D. Thom.
quæ pro ipso faciunt, non euadunt,

RESP. AD ARGVM.

Ad primum argumentum respondet D.
Thom. in vlt. par. Summæ, dicens, quòd

corpus viuum, & mortuum est idē numero
simpliciter, prout simpliciter dicitur, quòd
nullo addito dicitur, id est absolute: & hoc
est propter vnitatē suppositi diuinę perso-
næ, siue Verbi, quo subsistebat, non tamen
fuit idem simpliciter, prout simpliciter di-
cit idē, quod totaliter, tūc enim non fuis-
set mutatū, nec per consequens mortuum,
quod hereticum est dicere; & licet corpus
sit sic mutatū per mortē, nō sequitur, quòd
in morte nouam naturā assumpserit, tūc
quia illa forma substantialis in morte in-
ducta, nō est per se assumptibilis, tūc quia

B natura sic fuit in principio incarnationis
assumpta, videlicet mutabilis, ac mortalis:
tandem per mortem mutanda, & per glo-
riā resurrectionis reparanda. Ad hoc pos-
sunt plura exempla adduci, ecce dolium
plenum vino, pono, quòd vinum illud mu-
tetur in acetum, dolium non de nouo im-
pletur, sed ratione primę impletionis con-
tinet acetum de nouo generatum, in quod
contentum suum primum est transmuta-
tum: sic Verbum, ratione primæ susceptio-
nis humani corporis, illud in quod corpus
prius susceptum in morte est mutatū, in

C vnitae personæ retinuit sibi vnitū. Aliud
exemplum familiare ad idem potest esse
istud. Pone aliquem indutum laneo indu-
mento, quod transmutetur diuinitus in li-
neum, & iterum à lineo in laneū, iste pro-
pter istas plures transmutationes nō dice-
retur pluries indutus, sed per vnicā indui-
tionē haberet indumentū pluries mutatū,
sic Dei Filius, qui secundum Apost. habitu
vt homo inuentus est, carnem humanā in
sua incarnatione semel induit, quæ postea
per mortē fuit mutata, & tandem per re-
surrectionem reparata: fuit ergo corpus

D Christi viuum, & mortuum, vnū, & idem
numero propter vnitatem suppositi, quo
subsistebat: nec debet dici Christus de no-
uo incarnari, vel corpori de nouo tunc
vniri: licet corpus illud benedictum in
vita, & morte formam substantialem
aliam & aliam dicatur habere.

Ad secundum de Sacramento Altaris,
respondet ipse D. Tho. in vlt. par. sic dicens.
Anima est forma corporis, dans ei totum
ordinem esse perfecti, scilicet esse, & esse
corporeum, & esse animatū, & sic de alijs.
Conuertitur ergo forma panis in formam
corporis Christi, secundum quòd dat esse

Esse idem
simpliciter
bifariā in-
telligi po-
test: vel sim-
pliciter, id
est absolu-
tē, vel sim-
pliciter, id
est totali-
ter, primo
modo con-
ceditur, se-
cundo mo-
do negatur

Exempla ad
declarandā
responsio-
nem.

Philip. s.

Responsio
Aegidij pro
tuenda do-
ctrina S. Th.
contra ad-
uersarios, &
corrupto-
res.

3. p. 9. 50.
art. 5.

In Sacramē-
to Altaris
forma pa-
nis conuer-
titur in for-
mā corpo-
ris Christi,
scilicet quod
dat esse cor-
poreum, &
non secūdit
quod dat
esse anima-
tum talia-
nima.

corpo-

corporeum, & non secundum, quod dat esse animatum tali animae. Verba eius sunt. Quod ergo dicunt, corpus non transire in spiritum: verum est in quantum huiusmodi, tamen forma panis, siue corporis, bene potest dici diuina virtute transire in formam corporis Christi, in quantum dat esse corporeum, vt ipse dicit. quae quidem forma ratione suae perfectionis habet, quod non solum dat esse corporeum, ratione cuius dicitur forma corporis; sed etiam dat esse animatum anima intellectiua, ratione cuius dicitur spiritus, & haec plenius patebunt ex sequentibus.

Ad tertium dicendum, quod peccatum originale à primo parente traducitur in posteros, in quantum mouetur ab ipso per generationem, sicut membra mouetur ab anima ad peccatum actuale, nõ est autem motio ad generationem, nisi per virtutem actiuam in semine deciso existentem, vnde per virtutem actiuam feminis traducitur peccatum originale in prolem simul cum natura humana, quia enim infectio illa, quae est in semine, disponente ad productionem naturae humanae in prole, descendebat à voluntate primi parentis peccantis, sicut inordinatio, quae est in manu homicidae à peruersa voluntate eiusdem procedit: hinc est, quod sicut voluntas hominis homicidae est causa peccati illius actualis principaliter, & manus instrumentaliter; sic voluntas primi hominis est causa principalis istius peccati originalis, semen autem est instrumentalis eiusdem. Ex his patet, quod peccatum originale non causatur (vt isti imaginantur) ex istis principijs naturae humanae, productae in prolem, videlicet, nec à materia, nec à forma: sed (prout dictum est) à mala voluntate hominis primo peccantis, in quo omnes peccauerunt principaliter: & à semine corrupto, propter illud peccatum natura corrumpitur effectiue, disposita ad productionem humanae naturae in prole instrumentaliter: procedit ergo illa obiectio ex falso fundamento, quod in ipsis principijs naturae humanae in prole producta sit causa translationis peccati originalis requirenda, quod falsum est; his visis patet, ista tria argumenta non concludere, quod ista positio de unitate formae in aliquo

Aegid. super iij. Sent.

A repugnet Fidei Catholicae.

Ad quartum dicendum, quod neque repugnat Philosophiae; immo totaliter ei innititur; philosophia enim non ponit formas elementorum esse in mixto, vel corpore humano actualiter, sed solum virtualiter, qualitates enim actiuae, & passivae elementorum, quae sunt virtutes formarum substantialium eorundem in mixto inueniuntur. Ipsa quoque anima est forma mixti in quantum est actus corporis talem habentis complexionem ex proportionem primarum qualitatum prouenientem, circa autem istam complexionem conseruandam, vel reparandam versatur studium medicinae, nec ratione istius positionis habetur quare debeat dici cessare.

Ad quintum dicendum, non esse inconueniens, quod anima, in quantum est forma corporis, dicatur forma corporea, siue corporalis, quia tantum minimè est immersa materiae. & in tantum nobilitate naturae sublimata est, quia habet potentias, & actus penitus immateriales, & spirituales; vnde est spiritus, & forma spiritualis.

Ad sextum dicendum, per istam positionem non poni, quod materia prima sit, vel grauis, vel leuis, nec quod ab anima habeat corpus, vt sit corpus graue, vel leue, nisi effectiue, sed vt est actus primus corporis, in quo virtute ipsius agentis, huiusmodi virtutes elementares inducuntur, ita, vt illud elementum dicatur in tali corpore dominari; cuius qualitas alias in eodem mixto excedit: non oportet autem (prout isti putant in hoc turpiter decepti) ibi esse elementi formam substantialè, vbi inuenitur eius qualitas, cum illa qualitas multum intendatur: sicut patet de qualitate ignis in aere ignito.

Ad septimum tandem dicendum, non repugnare positione istam sacrae Scripturae. In Scriptura enim illa. *Soluite templum*, &c. idè demonstrat per hoc, & per illud, scilicet; corpus Christi idem numero, prout dictum est primo morte solutum, & postmodum in resurrectione excitatum, quod tamen in morte non fuisset solutum, nisi per animae separationem, & alterius formae inductionem fuisset mutatum, quare enim Scriptura teste, solui diceretur, si vna, & eadem forma substantiali, & eadem hypostasi Verbi continuè contineretur.

A a 3 3 Ecce

Anima intellectiua, vt forma date esse corporeum: vt spiritus dat esse animatum anima intellectiua.

Voluntas A-da fuit causa principalis peccati originalis: semen vero instrumentalis.

Argumenti procedit ex falso fundamento.

Opinio D. Tho. innititur Philosophiae.

Formae elementorum sunt in mixto virtualiter, cuius mixta anima est forma in quantum est actus corporis, habetis tale complexionem, circa quam conseruandam versatur studium Medicinae.

Quomodo anima dicatur forma corporea, & spiritualis.

Corpus nõ habet ab anima esse graue, vel leue forma liter, sed effectiue.

Positio D. Thomae nõ repugnat sacrae Scripturae.

Idem numero corpus Christi dicitur solutum, & excitatum.

Ecce prædicta positio, non solum huic A scripturæ non repugnat, sed potius consonat, & concordat eidem.

Eadē quid dicitur ratio quæ quantitatē dicitur corpus; ratione virtutis sensitivæ dicitur animal, ratione virtutis intellectivæ dicitur homo, vel rationale.

Quod verò dicunt de Anselmo multum facit pro ista positione, si rectè intelligatur. Ipse homo enim, prout ipse dicit, secundum aliud est corpus, & secundum aliud est rationale, ideo reuera, prout præmittit non vna consideratione, siue vno significandi modo dicitur corpus rationale, & homo. Eadem enim quidditas est, siue natura substantialis, quam consequitur quantitas dimensiva, determinata virtus sensitiva, & rationalis: hæc B ergo natura tota, prout ipsam consequitur ista quantitas dimensiva, dicitur corpus, & prout ipsam consequitur virtus sensitiva, dicitur animal, & prout ipsam consequitur virtus intellectiva, dicitur homo, vel rationale: Modi igitur significandi istam quidditatem vnam, sunt secundum Anselmum diuersi, & hoc propter diuersas proprietates, quæ ipsam consequuntur, vt prædictum est.

Negatur, quod positio D. Thomæ sit contra D. P. Aug.

Arist. 2. de Anim. tex. 26.

Hoc quoque, quod adducunt de Augustino lib. Retractionum, non est contra istam positionem, si intelligatur. Dicere enim animam tribuere speciem corpori, per quam est effectiue: quod videntur sonare verba illa, quæ retractat ibidē de immortalitate animæ, temerè dictum est: Dicere tamen, quod anima tribuit speciem corpori, per quam est formaliter, cum sit actus, & forma ipsius, vt dicit Philosophus, non temerè dictum; hoc autem ponit ista positio, & non primum. patet igitur, quod autoritas ista rectè intellecta, nihil facit ad eorum propositum.

Quod autem supra dixerat quæst. 28. in D responsione ad argumentum D. Thomas, quod licet materia animæ rationalis, secundum se considerata sit aliquid in potentia, tamen vt perfecta est per formam, est actus, & forma corporis; in proposito indirecta obiectione satis impertinente, intendebat illud verius dictum corrigere. Quid enim absurdius dicitur, quam quod aliqua materia, quæ per suam essentiam est in potentia: fiat actus, & forma, & cum actus, & potentia opponantur, & vnum oppositorum impossibile est fieri reliquū, materia quoque, & forma nunquam coin-

cidunt, secundum Philosophum: propter hoc nunc moti sunt aliter fingere, quod Arist. a. phy sic. tex. 6. sicut virtutes sensitivæ primo perficiunt materiam grossiorem corporis, mediante corpore subtili, quod est spiritus, sic forma animæ rationalis primo perficit materiam suam corporalem, subtilem, & spirituales, & mediante hac materiam corporalem: quamuis materia animæ non sit actus, & forma corporis, sed mediante ipsa, anima informet corpus; reuera, hoc totum temerè dictum est. Si enim anima rationalis habet suam materiam, sensitivam, quæ secundum ipsos alia substantia est, habebit suam materiam, cum magis sit materialis, immo multo fortius vegetatiua suam: & tandem ipsum corpus suam, & tunc oportebit istos, secundum modum, quo loquuntur, fingere: vt forma animæ rationalis primo perficiat suam materiam purè spirituales, & mediante hac, materiam sensitivæ minus spirituales, & mediantibus illis ulterius, materiam vegetatiuam minimè spirituales: & tandem vltimò materiam corporalem, & erunt quatuor substantiæ compositæ ex materia, & forma ad minus, quarum prima, corpus scilicet, perficitur consequenter per tres alias sequentes ordine prædicto, quomodo ergo secundum hoc, stabit, vt anima sit actus corporis primus sine aliquo medio, immò qualiter cum hoc stabit, quod nunquam cum ijs terminis loquutus est Philosophus aliquis approbatus? Cum ergo ista sint nimis absurda, surda aure transeamus.

Qui estimant Augustinum sensisse, quod anima, mediante corpore subtili, materiam corporis perficeret: decepti fuerunt in hoc, quod differt loqui de anima, vt est motor corporis: secundum quem modum loquitur Augustinus, & prout est forma, & actus corporis, prout loquitur Philosophus: quia in quantum forma est, immediatè vnitur materiæ, ita tamen, quod cum ipsa in eodem instanti inducuntur in eadem materia diuersæ organorum dispositiones, & complexiones diuersis potentijs organicis seruientes. In quantum verò anima motor est per vnum instrumentum mouet alia, quia sicut dicit S. Thom. contra gentiles lib. 2. cap. 76. in motu, quo anima mouet corpus, est or- do

2. de Anim. tex. 6. Anima in quantum forma immediatè vnitur materiæ ita tamen, quod cum ipsa in eodem instanti inducuntur diuersæ dispositiones organorum, & complexiones diuersis potentijs organicis seruientes.

do mobilium, & motorum. anima enim omnes suas operationes efficit per suas potentias, unde mediante potentia sua mouet corpus, & ad membra, mediante spiritu, & ulterius organum vnum mediante alio organo. Ex his patet, quod argumenta, quæ isti afferunt contra istam positionem nihil concludunt.

Restat ergo videre, quomodo argumenta D. Tho. quæ pro se faciunt, non euadunt.

Respondendo ad primū argumentum, concedunt suum, intentum in illa responsione scilicet, quam dicunt meliorem. S.

Thomas enim non ad aliud adducit illam auctoritatem August. nisi ad ostendendum, esse tantū animam vnam in homine. Et manifestum est, quod eque facit contra eos, qui dicunt vegetatiuam, sensitiuam, & intellectiuam, tres substantias: sicut contra illos Syros, qui ponebant tantū duas animas, cum secundum ipsum vna, & eadem sit anima, quæ seipsam ratione disponit: & corpus sua societate viuificat, & pari ratione sensificat: quod non esset verum, nisi ipsa vna, & eadem, vegetatiua esset, sensitua, & intellectiua.

Quod verò dicunt ad secundum argumentum, quod prima forma est incompleta, dans esse incompletum, & completur, & perficitur per secundam, hoc non potest stare, quia cum illæ formæ eiusdem generis sint, oportet illam formam perfectiorem includere in se totam perfectionem, quæ est in forma imperfectiori, ratione cuius pertinet ad idem genus, & aliquid perfectionis eidem superaddere: Si enim perfectio vnius formæ est omnino extra perfectionem alterius, nihil penitus idem participant, ratione cuius ad idem genus pertineant, licet ponatur, quod vna per aliam perficiatur, sicut color perficit superficiem, cum qua nihil idem participat, propter quod & alterius generis est. Cum igitur forma perfectior includat in se perfectionem illam, quæ est in forma imperfectiori cum ulteriore perfectione superaddita, & nihil sui ipsius sit per substantiam: impossibile est dicere, quod forma perfectior sit perfectiua formæ imperfectioris, cuius nimirum perfectionem totam intra suam includit essentiam.

Præterea. Completum, & incompletum eiusdem generis non compatiuntur se in eodem susceptiuo: sicut color completus, & incomplexus, vel sapor, vel aliud huiusmodi, sicut manifestum est sensui. Ratio verò iudicat hoc impossibile propter repugnantiam, quæ inuenitur inter completū, & incompletū eiusdem generis, circa idem susceptiuum, quamuis autem sensus non participet differentias formarum substantialium: ratio tamen, illas differentias formarum substantialium discernens, non minus debet istam impossibilitatem concludere. Cum igitur non possint istæ formæ esse simul in eodem, manifestum est, vnam non esse alterius perfectiuam.

Quæ vero dicunt ad tertium. Prædicatio est per se primo modo, quando illæ formæ inter se ordinatæ sunt essentielles ipsi supposito, in quo sunt, & quando forma secunda ponit primam in specie, quod non contingit in superficie, & colore: stare non possunt. Si enim istæ formæ, quantumcunque fingantur substantiales, sic sunt ordinatæ vt secunda sit actus, & perfectio formæ primæ, quæ per consequens est potentia respectu eiusdem, cum potentiæ sint extra rationem, & definitionem sui actus, prædicatū, quod sumitur à forma prima, nullo modo cadit in definitione subiecti, quod sumitur a forma secunda: verbi gratia, cum dicitur, homo est animal: & per consequens, nullo pacto erit ibi prædicatio per se primo modo, quæ est quando cadit prædicatum in definitione subiecti, secundum Philosophum.

Præterea. Quod dicunt ad quartum, quod potentiæ animæ se mutuo impediunt propter naturalem colligantiam illarum trium animarum, non stat cum mente Philosophi: ipse enim quæreret ab eis, quod à Platone quæsiuit, videlicet: quid est, quod ligat istas animas ad inuicem, cum enim sint tres substantiæ, quarum vnaquæque secundum ipsos, habet propriam operationem, cum nihil operetur, nisi secundum quod est in actu, necessarium est dicere, quod vnaquæque ipsarum habeat actum essendi proprium: quid ligat ergo eas simul? Si autem vna in essendo completur, ac perficitur per aliam, cum vnumquodque sic se habeat ad

Vna forma non est alterius perfectiua.

Prædicatio primi modi dicitur per se.

1. Phys. c. de per se.

D. Thomas adducit auctoritatem I). P. Augustini ad ostendendum vnam tantū esse animā in homine.

Quod afferunt aduersarij in responsione, est falsum.